Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Студентки ІІ курсу, 6м групи
Спеціальності
071«Облік і оподаткування»
Спеціалізації
«Фінансовий контроль» _____ Гуменюк Тетяна Леонідівна
(підпис)

Науковий керівник,
канд. екон. наук, доцент _____ Гоцуляк Володимир Дмитрович
(підпис)

Гарант освітньої програми
докт. екон. наук., професор _____ Симоненко Валентин Костянтинович
(підпис)

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 4

.

РОЗДІЛ І. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ …… 7

1.1. Фінансова звітність, характеристика стану бухгалтерського обліку як джерело інформації про фінансовий стан підприємства…….. 7

1.2.Вивчення стану наукових досліджень та нормативного регулювання з питань контролю фінансової звітності суб'єкта господарювання…… 16

1.3.Організаційно-економічнахарактеристика ТОВ «Промінтерсервіс»…… 28

РОЗДІЛ ІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ…….. 41

2.1. Методика складання балансу підприємства та його характеристика…… 41

2.2. Методика складання звіту про фінансові результати підприємства та його характеристика…… 48

…

2.3. Методика складання звіту про рух грошових коштів підприємства та його характеристика…… 58

…

2.4. Методика складання звіту про власний капітал та його характеристика 71

2.5. Вплив інформаційних технологій на ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності……. 76

РОЗДІЛ ІІІ МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ…….. 88

3.1.Формування організаційно-інформаційної моделі контролю фінансової звітності ТОВ «Промінтерсервіс»…… 88

3.2.Методика аналізу показників фінансової звітності ТОВ «Промінтерсервіс»…….. 97

3.3.Основи концепції методики контролю фінансової звітності суб'єкта господарювання……. 113

ВИСНОВКИ…… 130

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….. 134

ДОДАТКИ…… 138

ВСТУП

Кожне підприємство в процесі свого функціонування має на меті досягнення максимального ефекту від своєї діяльності, а це неможливо без ефективного управління ним. В свою чергу управління виступає творчим процесом керівника, що ґрунтується на виважених рішеннях, прийнятих на основі даних, що відображають реальний стан речей на підприємстві. Дані, що є основою прийняття рішень, представляються у формі фінансових звітів відповідних звітних періодів. Тому неможливо переоцінити значення повної та достовірної інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства при вирішенні поточних та перспективних господарських проблем. Для прийняття правильних управлінських рішень на рівні підприємства повинні використовуватись дані, які відповідають певним правилам, вимогам і нормам, що є зрозумілими та прийнятними для користувачів. Як наслідок процес підготовки та складання фінансових звітів повинен бути організований відповідно до законодавства та забезпечувати користувачів повною, правдивою, неупередженою інформацією про фінансові результати діяльності і фінансовий стан підприємства. А так як є і зовнішні користувачі то фінансова звітність забезпечує у повній мірі їх потреби, пов’язані з інформацією про даний суб’єкт господарювання. Отже, фінансова звітність є провідною категорією, що покликана забезпечити користувачів в інформації і як наслідок створити умови для ефективної та цілеспрямованої роботи підприємства.

Господарські операції, які щоденно здійснюються підприємствами, оформлюються первинними документами та відображаються в облікових регістрах. Для управління діяльністю підприємства, оцінки її результатів, виявлення резервів зростання обсягу виробництва та підвищення його економічної ефективності складається фінансова звітність.

Відповідно до Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" фінансова звітність - це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових

коштів підприємства за звітний період. Метою складання фінансової звітності є забезпечення користувачів повною, правдивою, неупередженою інформацією про фінансові результати діяльності та фінансовий стан підприємства.

Актуальність теми дослідження у сучасних ринкових умовах полягає у тому, що фінансова звітність є необхідною умовою для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства з метою прийняття оптимально вірного управлінського рішення. Для вищих організацій звітність є базою вивчення роботи підвідомчих підприємств, основою для координації діяльності підвідомчих установ, планування виробництва на майбутній період. Фінансово-кредитні органи використовують звітні дані для контролю за дотриманням підприємствами фінансово-кредитної дисципліни, правильністю нарахування сум, що підлягають сплаті до бюджету, та аналізу ефективності використання отриманих кредитів і коштів цільового фінансування. Керівникам підприємства і виробничих підрозділів дані звітності дозволяють проаналізувати результати господарської діяльності та вжити необхідні заходи з їх покращення.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є розробка пропозицій щодо удосконалення методики складання фінансової звітності, аудиту та аналізу її показників обліку, аналізу і аудиту фінансової звітності підприємств.

Для реалізації мети дослідження визначені наступні ***завдання***:

- дослідити види і склад фінансової звітності, як джерела інформації про фінансовий стан підприємства;
- провести економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури щодо теми дослідження;
- розглянути зміст та методику всіх форм фінансової звітності;
- дослідити організацію складання фінансової звітності на основі інформаційних технологій та розробити шляхи по їх удосконаленню;
- дослідити цілі, об'єкти і методи аналізу фінансової звітності;
- провести аналіз фінансових ресурсів підприємства (активів, власного капіталу та зобов'язань), зробити висновки;
- здійснити оцінку платоспроможності підприємства за даними фінансової звітності;

- дослідити основи концепції методики контролю фінансової звітності.

Об'єктом дослідження для написання випускної кваліфікаційної роботи було обрано підприємство ТОВ «Промінтерсервіс, основним видом діяльності якого є перевезення пасажирів авіаційним транспортом. У процесі дослідження використовуватимуться дані фінансового обліку підприємства 2013-2017 років.

Методологія дослідження включає загальнонаукові й емпіричні прийоми економічної науки. У процесі наукового дослідження використовувалися такі методичні прийоми, як моделювання; абстрагування; аналіз; конкретизація. Під час дослідження стану бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства використовувалися також емпіричні методичні прийоми: розрахунково-аналітичні, документальні тощо.

Інформаційною базою дослідження є законодавство, нормативно-правові акти що регламентують організацію і проведення контролю стану бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності, наукові праці та публікації у періодичних виданнях вітчизняних та зарубіжних учених-економістів і практиків за напрямом організація і методика контролю достовірності фінансової звітності. У дослідженні використана розпорядча, організаційна та фактографічна інформація підприємства ТОВ «Промінтерсервіс».

РОЗДІЛ 1
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ – ЯК ДЖЕРЕЛО ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1.1. Фінансова звітність, характеристика стану бухгалтерського обліку як джерело інформації про фінансовий стан підприємства

Звітність – це система показників, які характеризують результати та умови діяльності підприємства.

Звітність поділяється на такі види:

- фінансова;
- податкова;
- статистична;
- внутрішня (управлінська).

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансова звітність слугує джерелом інформації, призначеної для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень, використовується для планування та прогнозування діяльності підприємства, забезпечує інформаційні потреби користувачів відносно:

- придбання, продажу та володіння цінними паперами;
- участі в капіталі підприємства;
- оцінки якості управління;
- оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання;
- забезпеченості зобов'язань підприємства;
- регулювання діяльності підприємства;
- інших рішень.

Державне регулювання питань методології бухгалтерського обліку і фінансової звітності здійснює Міністерство фінансів України, яке затверджує національні Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

Державне регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності здійснюється з метою:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств;
- удосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності;
- надання гарантій та захисту інтересів користувачів.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади в межах своєї компетенції відповідно до галузевих особливостей розробляють на базі національних П(С)БО методичні рекомендації по їх застосуванню. Так, Міністерством економіки і з питань європейської інтеграції України затверджені Наказом від 22.05.2002 року № 145 „Методичні рекомендації з формування складу витрат і порядку їх формування в торгівельній діяльності" і Наказом від 17.06.2003 року № 157 „Методичні рекомендації по впровадженню національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами".

Склад фінансової звітності, порядок складання окремих звітних форм регламентується Положеннями (Стандартами) бухгалтерського обліку.

Звітним періодом для складання фінансової звітності у повному обсязі є календарний рік. Проміжна звітність у складі Балансу і Звіту про фінансові результати складається щоквартально. Баланс підприємства складається станом на кінець останнього дня кварталу (року), а Звіт про фінансові результати – наростаючим підсумком з початку звітного року.

Призначення основних форм фінансової звітності викладено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Призначення основних форм фінансової звітності

Форми фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
1	2	3
Баланс	Наявність економічних ресурсів, що контролюються підприємством на дату балансу	• оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності; • оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство, ймовірно, буде контролювати в майбутньому
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	• оцінка та прогнозування прибутковості діяльності підприємства, структура його доходів та витрат
Звіт про рух грошових коштів	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду	оцінка та прогнозування потреб у коштах від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства
Звіт про власний капітал	Зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду	оцінка та прогнозування змін у власному капіталі

Підприємства незалежно від організаційно-правової форми і форми власності подають квартальну та річну фінансову звітність:

- органам, до сфери управління яких вони відносяться;
- трудовим колективам (на їх вимогу);
- власникам (засновникам) відповідно до установчих документів;
- органам державної статистики;
- органам державного казначейства (про використання асигнувань, отриманих із державного бюджету);

- місцевим фінансовим відділам (про використання асигнувань, отриманих із місцевих бюджетів);
- установі банку (якщо це передбачено кредитною угодою);
- іншим користувачам згідно з законодавством (акціонерні товариства – державній комісії з цінних паперів та фондового ринку).

Суб'єкти малого підприємництва та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності протягом кварталу і за рік складають лише спрощену форму звітності з двох форм - балансу і звіту про фінансові результати.

Значення фінансової звітності для різних груп користувачів наведені в табл. 1.2.

Розгляд і затвердження річної фінансової звітності здійснюється відповідними органами в межах їх повноважень.

Квартальна фінансова звітність (крім зведеної і консолідованої) подається не пізніше ніж на 25 число місяця, наступного за звітним кварталом, а річна – не пізніше 20 лютого наступного року.

Перед складанням річної фінансової звітності торговельні підприємства зобов’язані провести інвентаризацію активів та зобов’язань.

Фінансова звітність ґрунтується на таких *якісних характеристиках*, як:

Зрозумілість – розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті інформації, яка надається у фінансових звітах;

Доречність – повинна містити лише інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скорегувати їх оцінки, зроблені у минулому;

Достовірність – не повинна містити помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;

Таблиця 1.2

Значення фінансової звітності для різних груп користувачів

	Користувачі										
	Внутрішні	**Зовнішні**									
		зацікавлені в діяльності підприємства									
		безпосередньо						опосередковано			
СКЛАД	Керівництво підприємства	Акціонери, засновники	установиФінансово-кредитні	Постачальники	Покупці	Працівники	Державні органи	Аудиторські фірми	Фінансові консультанти	Юристи	Органи статистики	Профсоюзи
								захищають інтереси				
								Власників, інвесторів	Інвесторів	Всіх користувачів	Всіх користувачів	Працівників

ОЦІНКА	1. здатності своєчасно виконувати свої зобов'язання 2. правильності інвестиційних рішень 3. ефективності структури капіталу 4. напрямків дивідендної політики 5. придбання, продажу та володіння цінними паперами 6. доцільності структурної організації	доцільності подальшого інвестування коштів	доцільності надання чи пролонгації кредиту	ватися за товари і послуги здатності підприємства своєчасно	надійності ділових зв'язків з даним партнером	лачувати заробітну платуздатності підприємства своєчасно	фінансової інформації для здійснення державної політики і	достовірності даних фінансової звітності	Інвестиційної привабливості підприємства	виконання умов контрактів; дотримання законодавства з питань розподілу прибутку, виплати дивідендів	результатів діяльності на галузевому рівні	тенденцій розвитку галузі щодо визначення та дотримання умов трудового договору

Зіставність – повинна надавати користувачам можливість порівнювати:

фінансові звіти підприємства за різні періоди;

фінансові звіти різних підприємств.

Передумовою зіставності є наведення у фінансової звітності відповідної інформації попереднього періоду. Крім того, у примітках до фінансової звітності розкривається інформація про облікову політику підприємства та її зміни.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

Фінансова звітність відповідно до НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності" формується з дотриманням наступних принципів:

автономність підприємства. Кожне підприємство розглядається як юридична особа, яка відокремлена від власників. В обліку підприємство розглядається як уособлений об'єкт обліку . Майно і зобов'язання підприємства обліковуються окремо від майна і зобов'язань власників та інших підприємств.

безперервність діяльності. Оцінка активів і зобов'язань проводиться виходячи з припущення, що діяльність підприємства буде існувати далі. Інакше кажучи, підприємство немає ні наміру, ні необхідності ліквідуватись з яких то причин.

періодичність. Діяльність підприємства поділяється на окремі періоди часу. Цей принцип потребує регулярного періодичного складання звітності і обумовлений необхідністю своєчасного надання користувачам інформації, зафіксованої у звітності.

історичної (фактичної) собівартості. Цей принцип визначає пріоритет оцінки активів виходячи з витрат на їх виробництво і придбання. Але для відображення запасів на дату балансу відповідно до П(С)БО 9 „Запаси" існує правило оцінки за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. Оцінка на дату складання балансу за найменшою з двох оцінок пояснюється тим, що актив визнається в балансі, якщо існує імовірність

надходження на підприємство майбутніх економічних вигод. Оцінка за найменшою вартістю визначає реальну вартість активу.

нарахування і відповідності доходів і витрат. Для визначення фінансового результату звітного періоду співставляються доходи звітного періоду з витратами, понесеними для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку в момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і оплати коштів.

повне висвітлення. Операції і події повинні враховуватись в повному обсязі, що впливає на рішення, які приймаються на їх основі.

послідовність. Підприємство постійно (з року в рік) дотримується обраної облікової політики. Для зміни облікової політики повинні бути суттєві підстави, які розкриваються у примітках до фінансової звітності.

обачність. Методи оцінки, які застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань і витрат та завищенню оцінки активів і доходів підприємства. Цей принцип передбачає можливість створення резервів на випадок потенціальних збитків, оцінку активів за найменшою вартістю із можливих, а зобов'язань – за найбільшою. Але в той же час принцип обачності не передбачає відображення в обліку нереальних доходів і витрат.

превалювання змісту над формою. Операції відображаються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з їх юридичної форми. Відповідно до цього принципу наявність або відсутність документів не завжди є підставою для відображення операцій в бухгалтерському обліку з метою складання фінансової звітності.

єдиний грошовий вимірник. Вимірювання і узагальнення всіх операцій підприємства в його фінансовій звітності проводиться в єдиній грошовій одиниці.

Інформація що розкривається у фінансових звітах на підприємстві має дані про:

- ❖ підприємство;

- дату звітності та звітний період;
- валюту звітності та одиницю її виміру;
- відповідну інформацію щодо звітного та попереднього періоду;
- іншу інформацію, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

При цьому інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає: назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства; короткий опис основної діяльності підприємства; середню чисельність персоналу підприємства протягом звітного періоду. А також, кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює.

У фінансовій звітності повинна бути вказана валюта, в якій відображені елементи звітності, та одиниця її виміру. Якщо валюта звітності відрізняється від валюти, в якій ведеться бухгалтерський облік, то підприємство повинно розкривати причини цього та методи, що були використані для переведення фінансових звітів з однієї валюти в іншу.

Отже, складання звітності в підприємствах завершує повний цикл бухгалтерської обробки даних, які накопичуються в облікових реєстрах і є основним джерелом для оцінки стану не тільки діяльності підприємства, а і відповідності стану бухгалтерського обліку вимогам стандартів бухгалтерського обліку.

1.2. Вивчення стану наукових досліджень та нормативного регулювання стану бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності

В сучасних умовах розвитку підприємств, велике значення приділяється нормативній базі, яка ще формується.

Реформування системи обліку, аналізу і контролю є складовою частиною заходів, зорієнтованих на впровадження економічних відносин ринкового спрямування та інтеграції у світовий інформаційний простір. Головне завдання трансформації національної системи обліку, аудиту, аналізу полягає у прискоренні процесу її приведення у відповідність з вимогами ринкової економіки та міжнародними стандартами обліку та аудиту, наданні суб'єктам господарювання можливостей визначати межі та форми внутрішньогосподарського обліку та контролю.

Реформа виконує завдання:

- забезпечення зв'язку реформування обліку та контролю з основними тенденціями гармонізації стандартів на міжнародному рівні та станом економіко-правового простору і ринкових відносин в Україні;

- створення національних положень бухгалтерського обліку, звітності та контролю, які забезпечують необхідною інформацією користувачів, інвесторів;

- надання допомоги у впровадженні та використанні реформованої моделі обліку та контролю.

Приведення національної системи обліку та контролю у відповідність з вимогами ринкової економіки і міжнародними стандартами обліку та контролю здійснюється протягом останніх років за такими напрямами:

- законодавче закріплення принципів ведення бухгалтерського обліку;
- формування нормативної бази – положення, інструкції;
- методичне забезпечення (методичні вказівки, коментарі);
- кадрове забезпечення (підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів з обліку та контролю);
- міжнародне співробітництво.

Метою нормативного регулювання обліку та контролю є забезпечення доступу всіх заінтересованих користувачів до інформації та звітності, яка дає об'єктивну картину фінансового становища і результатів діяльності суб'єкта господарювання. Регулюванню з боку держави підлягають аспекти бухгалтерського обліку, пов'язані з узагальненням інформації та складанням звітності, необхідної зовнішнім користувачам. Порядок, форми, строки і структура інформації та звітності для внутрішніх користувачів регулюються суб'єктом господарювання.

Врегулювання обліку та контролю дасть змогу забезпечити зважене використання міжнародних стандартів з урахуванням економіко-правового середовища та стану ринкових відносин в Україні.

Важливим аспектом нормативного забезпечення є збереження стабільності розвитку системи обліку, аналізу та контролю і створення належних умов для послідовного та раціонального здійснення нею притаманних функцій у конкретному економіко-правовому середовищі.

Забезпечується відповідність національної системи обліку та контролю загальновизнаним підходам до ведення бухгалтерського обліку та здійснення аналізу та контролю. Створена модель взаємодії систем обліку та контролю оподаткування, переглянуто допустимі способи оцінки майна та зобов'язань, створено умови для поглиблення аналітичної облікової інформації та забезпечення доступності (публічності) фінансової звітності.

Реформування нормативно-правової бази підприємства здійснюється за напрямками:

- розробки першочергових та вдосконалення діючих положень обліку, що гармоніювали б з основними принципами і вимогами міжнародних стандартів;

- перегляду первинних облікових документів, регістрів бухгалтерського обліку та інших носіїв обліково-економічної інформації, що належать до уніфікованої системи бухгалтерської облікової та звітної документації.

Законодавчі основи регулювання фінансової звітності визначені Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", який

визначає правові принципи регулювання і складання фінансової звітності та поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства. Законом передбачено:

1) державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності з метою захисту інтересів користувачів й удосконалення бухгалтерського обліку та звітності;

2) застосування принципів і методів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які визначаються національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та не суперечать міжнародним стандартам;

3) розробку галузевими міністерствами та іншими органами виконавчої влади методичних рекомендацій щодо застосування національних П(С)БО відповідно до галузевих особливостей;

4) напрями діяльності Методологічної ради з бухгалтерського обліку тощо.

Державне регулювання фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

♦ створення єдиних правил ведення бухгалтерською обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств, гарантують і захищають інтереси користувачів;

♦ удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Методологічна рада з бухгалтерського обліку діє як дорадчий орган при Міністерстві фінансів України та забезпечує виконання наступних завдань:

♦ організація розробки та розгляду проектів національних П(С)БО, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

♦ удосконалення організаційних форм і методів бухгалтерського обліку в Україні;

♦ методологічного забезпечення впровадження сучасної технології збору та обробки обліково-економічної інформації;

♦ розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів.

Бухгалтерський облік в Україні грунтується на визнаних на міжнародному рівні нормах ведення обліку та складання звітності, основні вимоги яких встановлені Законом, та ведеться на підприємстві безпосередньо з дня його реєстрації до моменту ліквідації.

Стандарти бухгалтерського обліку базуються на трьох елементах: прецеденти; державні процедури-інструкції, що регулюють порядок встановлення стандартів; вплив з боку недержавних (громадських) бухгалтерських організацій.

Основою стандартів будь-якої країни та головною вимогою до фінансової звітності є правдиве відображення фінансового стану підприємства та його фінансових результатів у реальному часі.

Стандарт обліку - облікові правила та процедури, що стосуються виміру, оцінки й надання облікової інформації, розроблені відповідними професійними організаціями, наприклад, Комісією зі стандартів фінансового обліку (США), Комітетом з міжнародних стандартів фінансової звітності, що знаходиться у Великобританії, Методологічною Радою при Міністерстві фінансів України.

Сьогодні загальний характер багатьох норм і правил (стандартів) дає бухгалтерам широке поле для професійної творчості та спонукає до самостійного прийняття важливих рішень з облікових проблем.

На сьогодні в Україні 34 Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які охоплюють всі чинні Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку. Деякі національні стандарти об'єднують положення декількох МСФЗ, а в окремих випадках розробляються стандарти, зміст яких не має аналогу в міжнародних стандартах.

Але всі національні стандарти базуються на МСФЗ та не суперечать їх положенням.

Стандарти надають свободу вибору відповідних методів обліку, у зв'язку з чим бухгалтерські записи часто залежать від обраного методу. Вони описують можливі методи, надають рекомендації щодо вибору найбільш вдалого методу для підприємств залежно від специфіки їх діяльності. А бухгалтер обирає необхідні йому проводки відповідно до облікової політики.

Розглянемо нормативне регулювання стану бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Нормативні документи, які регламентують організацію обліку та складання фінансової звітності на підприємстві

№ пор.	Назва документу	Ким і коли затверджено	Короткий зміст
1	2	3	4
1.	Конституція України	Постанова Верховної Ради від 28.06.96 р.	Основа правової бази України на якій будується діяльність усіх підприємств незалежно від форми власності.
2.	Господарський кодекс України	Постанова Верховної Ради від 16.01.03 №436-IV	Встановлює правові основи господарської діяльності, яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності
3.	Цивільний кодекс України	Постанова Верховної Ради від 16.01.2003 № 435-IV	Регулюються особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників
4.	Податковий кодекс	Постанова Верховної Ради від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами і доповненнями)	Використовуємо при контролі фінансового та податкового обліку господарських операцій. Є основним регламентуючим документом що визначає основні засади податкового регулювання в Україні
5.	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність. Закон України	Постанова Верховної Ради від 16 липня 1999 року № 996-XIV.	Встановлює єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності в Україні, для підприємств, їх об'єднань та госпрозрахункових організацій незалежно від форм власності
6.	Про господарські товариства. Закон України	Постанова Верховної Ради від від 19.09.91 р. ВР-1577-XII	Визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльностіі, а також права і обов'язки її учасників та засновників.

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
7.	Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку	Наказ Мінфіну України №88 від 24.03.95р.	Дана характеристика первинних документів, облікових регістрів, розкрита організація документообороту та порядок зберігання документів.
8.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємстві організацій	Наказ Мінфіну України №291 від 30. 11.99р.	Закріплює загальний концептуальний підхід до побудови системи бухгалтерського обліку, Визначає перелік рахунків для обліку окремих елементів.
9.	НаціональнеПоложення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	Наказ Мінфіну України №336 від 28.02.2013 р.	Стандартом визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
10.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована фінансова звітність".	Наказ Мінфіну України №87 від 19.07.2013р.	Стандартом визначаються зміст і форма балансу та загальні вимоги до розкриття його статей
11.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку - 7 "Основні засоби"	Наказ Мінфіну України від 27.04.2000р. №92	Визначаються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби
12.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку - 12 "Фінансові інвестиції"	Наказ Мінфіну України від 26.04.2000 № 91	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції, операції із спільної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності
13.	Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку	Наказ Мінфіну України від 29.12.2000 р. №356.	Спрямовані на узагальнення в регістрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність та рух активів, капіталу, зобов'язань та фактах фінансово-господарської діяльності підприємств
14.	Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств	Наказ Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств №81 від 27.06.97	Методика застосовується при аналізі підприємств, які знаходяться на межі банкрутства
15.	Положення "Про порядок розрахунку показників ліквідності та фінансового стану торгівців цінними папе-рами"	Рішення Державного комітету з цінних па-перів та фондового ринку №3 від21.03.97	Методика застосовується при аналізі підприємств, які виступають в ролі торгівців цінними паперами

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
16.	Методичні рекомендації з аналізу фінансово-господарського стану підприємств	Лист ДПА №759/10/ 20-2117 від 2701.98	Методика охоплює аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства та основних факторів, що забезпечують ці підсумки
17.	Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств	Наказ Укоопспілки від 28.07.2006 р.	У даних методичних рекомендаціях на конкретних прикладах розкривається зміст експрес-аналізу і поглибленого факторного аналізу фінансового стану підприємства, за даними аналітичних таблиць розробляються висновки і пропозиції щодо підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності, раціонального розміщення і примноження власного капіталу, забезпечення рентабельності та фінансової стійкості підприємства.
18.	Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки	Наказ Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 р.	Методика визначає основні показники, які характеризують фінансово-господарський стан підприємств, установлює порядок їх розрахунку за даними фінансової та податкової звітності, напрями перевірки діяльності підприємств з метою виявлення об'єктивних і суб'єктивних причин збитковості, а також критерії оцінки ефективності управління підприємствами.
19.	Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації	Наказ Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України N 49/121від 26.01.2001 р.	Це Положення розроблено з метою встановлення єдиного порядку та основних методичних засад проведення поглибленого аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації
20.	Порядок здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності	Постанова Кабінет міністрів України № 832 від 19.06.2007 р.	Визначаються основні критерії ефективності управління об'єктами державної власності, що включають некомерційні та комерційні показники, а також показники рентабельності, фінансової стійкості, покриття, платоспроможності, зносу основних засобів.

Закінчення табл. 1.3

1	2	3	4
21.	Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, грошових коштів, документів та розрахунків	Наказ Мінфіну України від 11.08.94 р. № 69.	Регламентується порядок проведення інвентаризації і регулювання інвентаризаційних різниць

Слід зауважити, що на сьогоднішньому етапі в Україні законодавча, методологічна, правова база, ще формується і це відображається на недосконалості та протиріччі деяких прийнятих документів. Більшість законодавчих актів під час своєї дії обростають великою кількістю доповнень і змін, які інколи заперечують основному документу. Великий потік інформації, що швидко змінюється, заважає професійній роботі, зокрема, в організації обліку контролю та аналізу. В окремі положення бухгалтерського обліку, нещодавно прийняті, вже вносяться зміни та доповнення.

Проблема недосконалості та поверхневого регулювання бухгалтерського обліку стосується не лише України. За кордоном регулюванню даному об'єкту приділяється теж незначна увага. Аналіз практики впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку виявила проблемні питання методичного характеру, наявність яких пов'язана з недостатнім рівнем наукового обґрунтування, що зокрема, стосується і обліку запасів. Тому дані проблемні питання методичного характеру потребують доопрацювання як на мікро- (рівні підприємства), так і макро- (рівні держави) рівнях. Провівши критичну оцінку нормативно-правових актів, варто зазначити, що приведення української законодавчо-нормативної бази у відповідність із міжнародною – процес необхідний, складний, довготривалий та заплутаний. Проте, він однозначно потрібен, оскільки це шлях до прозорості українського обліку, його зрозумілості та відповідності загальноприйнятим світовим принципам.

Впровадження національних положень бухгалтерського обліку та нормативів аудиту супроводжується виникненням значної кількості питань та проблем серед працівників економічних та контролюючих служб. Для вирішення проблем на сторінках економічних видань здійснюється обмін

досвідом серед практиків-економістів. Висловлюють свої погляди з реформування економіки країни вчені, економісти, обговорюються різні точки зору, вносяться пропозиції. За останні роки на книжковому ринку України з'явилась значна кількість підручників, посібників, монографій провідних вчених з питань обліку, аудиту, аналізу господарської діяльності підприємств (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Огляд спеціальної літератури з питань контролю фінансової звітності

№ пор	Автор	Назва	Видавництво, рік видання	Використання в обліково-аналітичному процесі
1	2	3	4	5
1	Алпатова Н.	Примітки до річної фінансової звітності	Все про бухгалтерський облік №8 (1041) від 25.01.2005	Викладена методика складання приміток до річної фінансової звітності відповідно до стандартів бухгалтерського обліку
2	Гольцова С.М., Плікус І.Й.	Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного страхування)	К.:ЦУЛ,2004	Викладено методику складання фінансової звітності підприємств відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку
3	Грачова Р.	Облік та звітність за МСФЗ: Для кого, навіщо і чому?	Дебет-Кредит № 20 2010 р.	Розглянута цілі, мета і завдання складання фінансової звітності у відповідності з міжнародними стандартами, розглянута методика її складання
4	Жук І.	Про фінансову звітність, що подається в статистику	Баланс № 16 2011 р.	Розглянута методика складання фінансової звітності, розглянуті типові порушення при її складанні
5	Ільяшенко С.	Звіт про фінансові результати	Все про бухгалтерський облік №8 (1041) від 25.01.2011	Викладена методика складання звіту про фінансові результати відповідно до стандартів бухгалтерського обліку
6	Ковбасюк М.Р.	Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств	Київ, 2003	Подається методика аналізу комерційної діяльності, яка поєднує вміння виконувати комплексні аналітичні роботи за оцінкою діяльності комерційного банку, його надійності, платоспроможності й ліквідності, а також економічної заможності суб'єктів підприємництва, їх кредитоспроможності.

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
7	Крайник О.П., Клепикова З.В.	Фінансовий менеджмент	Київ: “Дакор”, 2009 р.	Висвітлено принципи й основи фінансового менеджменту підприємств, склад та методи аналізу фінансової звітності, управління операційними витратами, оцінку фінансового стану та інвестиційну діяльність підприємства. Проаналізовані структура капіталу підприємства та його дивідендна політика.
9	Лень В.С.	Бухгалтерський облік в Україні: нормативна та методична база. Навчально-практичний посібник.	Київ, ЦУЛ, 2011 р.	Викладені основи теорії бухгалтерського обліку та порядок ведення бухгалтерського обліку з використанням основного плану рахунків у відповідності з Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.
10	Матвіїв М.Я.	Бухгалтерський облік на малих підприємствах за різними формами. Навчальний посібник	Київ, ЦУЛ, 2004 р.	Викладено особливості ведення бухгалтерського обліку діяльності і складання звітності малих підприємств промисловості інших галузей за різними формами: простою, спрощеною та журнальною. Методику фінансового й управлінського обліку основних засобів, виробничих запасів, витрат виробництва, розрахунків тощо
11	Нашкерська Г.В.	Бухгалтерський облік. Навчальний посібник	Київ, ЦУЛ, 2004 р.	Викладено теоретичні основи бухгалтерського обліку, розкриті питання організації і практики ведення обліку на підприємствах України згідно з вимогами чинного законодавства. Особливу увагу приділено розгляду питань фінансового обліку: обліку виробничих запасів, фінансових інвестицій, обліку власного капіталу тощо.

Аналіз спеціальної літератури з питань обліку, аналізу та аудиту фінансової звітності підприємств свідчить про те, що методика обліку, аналізу та аудиту у світовій практиці в основному склалася. Відмінності існують лише у послідовності застосовуваних методів і прийомів, у переважанні тих чи інших напрямів. Питання виробничих запасів досить часто є об’єктом наукового дослідження економістів, науковців і знаходить своє відображення в їх

друкованих роботах, кожна з яких має свої позитивні та негативні сторони, проте існує ще досить багато неврегульованих питань, особливо в сучасних умовах переходу до нової облікової методики.

В періодичній літературі час від часу також публікувались статті, в яких розкривалась методика обліку та контролю виробничих запасів. Декілька з них наведено нижче.

У статті Мурашко В. "Методика аудиту річної фінансової звітності підприємств" наведена загальна методика проведення інвентаризації згідно законодавства України, та оформлення її результатів.

Підхід до методики здійснення інвентаризації з точки зору аудитора та застосування її результатів у процесі аудиту розкриває Лебедєва Н. В. В статті "Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей при аудиті достовірності фінансової звітності".

Чумаченко М. в статті "Сучасні проблеми бухгалтерського обліку в Україні" розкриває проблему переходу на ведення бухгалтерського обліку за новими стандартами, зокрема, це стосується і обліку операцій з виробничими запасами.

Буфатіна І. у статті "Методика складання річної фінансової звітності" розкриває сутність запасів з точки зору НСБО, проблеми їх оцінки та наводить основні бухгалтерські проводки.

Плєшонкова Л. у статті "Нормативний метод вибуття запасів" наводить позитивні та негативні сторони застосування цього методу.

Отже, проведені дослідження з теорії обліку, аналізу і аудиту фінансової звітності підприємств, свідчать про достатньо повне, грунтовне висвітлення принципово важливих питань, пов'язаних з науковим обгрунтування комплексної методики обліку, аналізу і контролю. Але постійна зміна законодавства, що кардинально міняє методику обліку, аналізу та контролю фінансової звітності, робить вже видану спеціалізовану літературу застарілою. Таким чином виникає необхідність розробки методики, що дозволить удосконалити облік, аналіз і контроль фінансової звітності підприємств.

3. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Промінтерсервіс»

Підприємство ТОВ «Авіакомпанія «Промінтерсервіс»), засноване 20.09.2005р.

Підприємство має відокремлене майно, самостійний баланс, свій фірмовий бланк, печатку з найменуванням, штамп, поточний, валютний та інші рахунки в установах банків та діє на принципах повного господарського розрахунку.

Виробничою діяльністю організації керує директор. Йому підпорядковані служби служби(підрозділи) очолювані заступниками /начальниками служб. Керівництво та звітність здійснюється по вертикалі відповідно до посад та визначених обов'язків на всіх етапах діяльності згідно з нормативними документами, що регламентують виробничі процеси. Директор несе відповідальність за належне виконання обов'язків, передбачених Статутом, законодавством України та нормативними актами.

Майно підприємства складається з основних засобів, переданих учасниками у власність як вклад до Статутного капіталу, а також інших цінностей, набутих у процесі господарської діяльності, вартість яких відображається у самостійному балансі підприємства.

Джерелами формування майна підприємства є:

- грошові кошти та матеріальні цінності райспоживспілки, передані підприємству, як внесок до його статутного капіталу;
- пайові внески членів трудового колективу підприємства, інших підприємств, організацій, громадян;
- доходи, одержані від реалізації товарів, робіт, послуг, а також від інших видів господарсько-фінансової діяльності;
- безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян;
- інші джерела, не заборонені законодавством України.

Метою діяльності підприємства є отримання прибутку від здійснення підприємницької діяльності , що не заборонена чинним законодавством України, та реалізації на основі одержаного прибутку інтересів учасників.

Предметом діяльності підприємства є:

1. транспорт (перевезення пасажирів авіаційним транспортом, чартерні пасажирські перевезення, оренда авіаційних транспортних засобів задля пасажирських перевезень та ін.);
2. будівництво (діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії , надання послуг технічного консультування в цих сферах, будівництво житлових та нежитлових будівель, будівельно-монтажні роботи та ін.);
3. торгівля і послуги (установлення та монтаж машин і устаткування, торгівля автотранспортними засобами, оптова та роздрібна торгівля товарами господарського призначення.);
4. виробництво продукції виробничо-технічного характеру;
5. інші види діяльності незаборонені законодавством України;

Трудовий колектив підприємства становлять усі громадяни, які своєю працю беруть участь в його діяльності на основі трудового договору, а також інших форм, що регулюють трудові відношення працівника з підприємством.

Директор укладає з кожним працівником підприємства індивідуальний трудовий договір у письмовій формі, який визначає умови найму, звільнення, оплати праці, взаємні права, обов’язки та відповідальність, передбачені законодавством України та колективним договором.

Для виконання робіт, що мають разовий характер, підприємство має право укладати договори підряду з окремими особами та колективами з оплатою праці за угодою сторін.

Трудові відношення, режим роботи та відпочинку працюючих на підприємстві громадян регулюються законодавством України, статутом підприємства, колективним договором та правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Підприємство самостійно:

1. планує свою діяльність на основі замовлень і попиту на товари, матеріали, обладнання, продукцію, роботи і послуги;

2. організовує матеріально-технічне забезпечення виробництва, придбання ресурсів на ринку товарів, робіт і послуг;

3. реалізує товари, сировину, виконує роботи та надає послуги за цінами і тарифами нормативного регулювання цін і тарифів, передбачених законодавством України;

4. встановлює черговість і напрями списання коштів з рахунків підприємства, яке здійснюється установами банків за його дорученням.

Розрахунки підприємства за своїми зобов'язаннями проводяться у порядку, встановленому Національним банком України.

5. Забезпечує бухгалтерський облік результатів роботи підприємства і складання фінансової, статистичної та іншої звітності за формами затвердженими в установленому законодавством України порядку, подання її в установлені терміни райспоживспілці, а також органам державної податкової служби та державної статистики і несе відповідальність за її достовірність.

6. Встановлює форми, системи і розміри оплати праці працівників підприємства за погодженням з профспілковим комітетом, визначає Правила внутрішнього трудового розпорядку згідно з законодавством України.

7. Несе відповідальність у встановленому законодавством порядку за шкоду, заподіяну підприємству, здоров'ю і працездатності його працівників.

8. Забезпечує дотримання правил техніки безпеки, створює для працюючих на підприємстві безпечні умови праці, виконання вимог Законів України «Про охорону праці», «Про пожежну безпеку».

Під структурою будь-якого підприємства заведено розуміти його внутрішній устрій, який характеризує склад підрозділів і систему зв'язків,

підпорядкованості та взаємодії між ними. При цьому розрізняють виробничу й загальну структури підприємства.

На даному рисунку показано лінійну структуру управління, між елементами якої існують лише одноканальні взаємодії. Перевагами організаційної

структури управління лінійного типу є : чіткість взаємовідносин, однозначність команд, оперативність підготовки та реалізації управлінських рішень, надійний контроль.

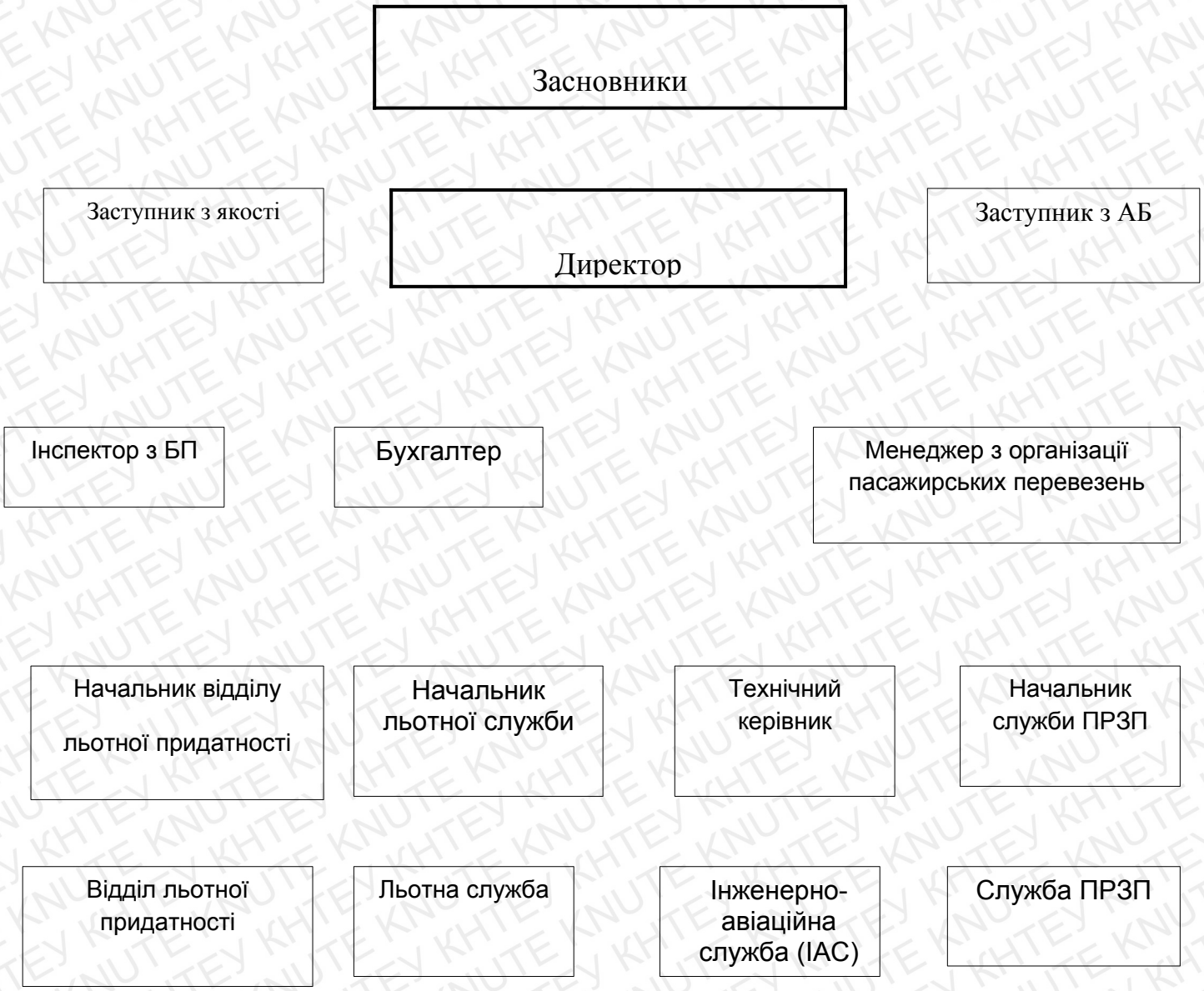

Рис. 1.2 *Організаційна структура управління підприємства ТОВ «Промінтерсервіс»*

Значна увага на підприємстві приділяється економічному аналізу процесів та фінансових показників господарської діяльності підприємства (аналіз обсягу реалізації, прибутку) та факторам, що впливають на їх динаміку.

Підприємство здійснює самостійну господарську діяльність за принципами господарювання та самофінансування. Основним узагальнюючим показником

фінансового результату господарської діяльності є прибуток підприємства, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати податку.

Динаміка ресурсів та показників ефективності їх використання ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013 - 2017 роки наведена в табл.1.5, графічно динаміка ресурсів та джерел їх утворення представлено на рис. 1.2.

З наведених даних видно, що за проаналізовані 5 років ресурсний потенціал підприємства постійно збільшувався, але при цьому слід відмітити постійне зменшення необоротних активів. Так, основні засоби за залишковою вартістю за досліджуємий період постійно зменшувалися у 2014 р. на 28,80 тис. грн. (17,51%), у 2016 р. на 25,3 тис. грн. (17,3%), у 2017 р. було зростання на 224,5 тис. грн. (185,69%).

Таблиця 1.5

Динаміка ресурсів та джерел їх утворення ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр.

тис. грн.

Показники	Роки					Відхилення							
						2014 р. від 2013 р.		2015 р. від 2014 р.		2016 р. від 2015 р.		2017 р. від 2016 р.	
	2013	2014	2015	2016	2017	абсо-лютне	віднос-не в %	абсо-лютне	віднос-не в %	абсо-лютне	віднос-не в %	абсо-лютне	віднос-не в %
Нзавершені капітальні інвестиції	310.1	310.1	310.1	310.1	310.1	0.00	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
Основні засоби	164.5	135.7	146.2	120.9	345.4	-28.80	-17.51	10.5	7.7	-25.3	-17.3	224.5	185.69
Довгострокові фінансові інвестиції	157.7	157.7	157.7			0.00	0.00	0.0	0.0	-157.7	-100.0	0.0	
Відстрочені податкові активи						0.00		0.0		0.0		0.0	
Запаси	3443.7	2635.5	3491.3	4949.0	4270.3	-808.20	-23.47	855.8	32.5	1457.7	41.8	-678.7	-13.71
Товари						0.00		0.0		0.0		0.0	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4092.2	946.2	5050.4	2095.3	229.3	-3146.00	-76.88	4104.2	433.8	-2955.1	-58.5	-1866.0	-89.06
Дебіторська заборгованість за розрахунками						0.00		0.0		0.0		0.0	
з бюджетом	115.3	0.5				-114.80	-99.57	-0.5	-100.0	0.0		0.0	
іа виданими авансами						0.00		0.0		0.0		0.0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	199.5	1553.6	790.3	411.5	1622.5	1354.10	678.75	-763.3	-49.1	-378.8	-47.9	1211.0	294.29
Поточні фінансові інвестиції						0.00		0.0		0.0		0.0	
Грошові кошти	221.0	50.2	1884.3	6836.4	6901.9	-170.80	-77.29	1834.1	3653.6	4952.1	262.8	65.5	0.96
Інші оборотні активи	22.9	11.4	301.3	316.6	330.5	-11.50	-50.22	289.9	2543.0	15.3	5.1	13.9	4.39
Витрати майбутніх періодів				179.5	4957.8	0.00		0.0		179.5		4778.3	2662.01
Всього активів	**8726.9**	**5800.9**	**12131.6**	**15219.3**	**18967.8**	**-2926.00**	**-33.53**	**6330.7**	**109.1**	**3087.7**	**25.5**	**3748.5**	**24.63**

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Зареєстрований (пайовий капітал)	1147.60	1147.6	1147.6	1147.6	1147.6	0.00	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
Додатковий капітал	319.60	319.6	319.6	319.6	319.6	0.00	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
Резервний капітал		206	286.9	286.9	286.9	206.00		80.9	39.3	0.0	0.0	0.0	0.00
Нерозподілений прибуток	3798.20	3697.5	3844	4193.4	4516.9	-100.70	-2.65	146.5	4.0	349.4	9.1	323.5	7.71
Забезпечення виплат персоналу						0.00		0.0		0.0		0.0	
Інші забезпечення						0.00		0.0		0.0		0.0	
Відстрочені податкові зобов’язання						0.00		0.0		0.0		0.0	
Короткострокові кредити банків	1350.00	50				-1300.00	-96.30	-50.0	-100.0	0.0		0.0	
Поточна заборгованість за довгострокоими зобов’язаннями						0.00		0.0		0.0		0.0	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1482.40	309.9	6126.3	8525.8	12151.5	-1172.50	-79.09	5816.4	1876.9	2399.5	39.2	3625.7	42.53
Поточні зобов'язання за розрахунками:						0.00		0.0		0.0		0.0	
з одержаних авансів						0.00		0.0		0.0		0.0	
з бюджетом	35.50	35.5	244.3	121	226.7	0.00	0.00	208.8	588.2	-123.3	-50.5	105.7	87.36
зі страхування	4.60	2.7	3.9	2.6	112.8	-1.90	-41.30	1.2	44.4	-1.3	-33.3	110.2	4238.46
з оплати праці	6.70	6.6	9.1	11.4	1	-0.10	-1.49	2.5	37.9	2.3	25.3	-10.4	-91.23
Інші поточні зобов’язання	581.90	25.4	149.9	611.1	204.8	-556.50	-95.63	124.5	490.2	461.2	307.7	-406.3	-66.49
Всього пасивів	**8726.50**	**5800.80**	**12131.60**	**15219.40**	**18967.80**	**-2925.70**	**-33.53**	**6330.8**	**109.1**	**3087.8**	**25.5**	**3748.4**	**24.63**

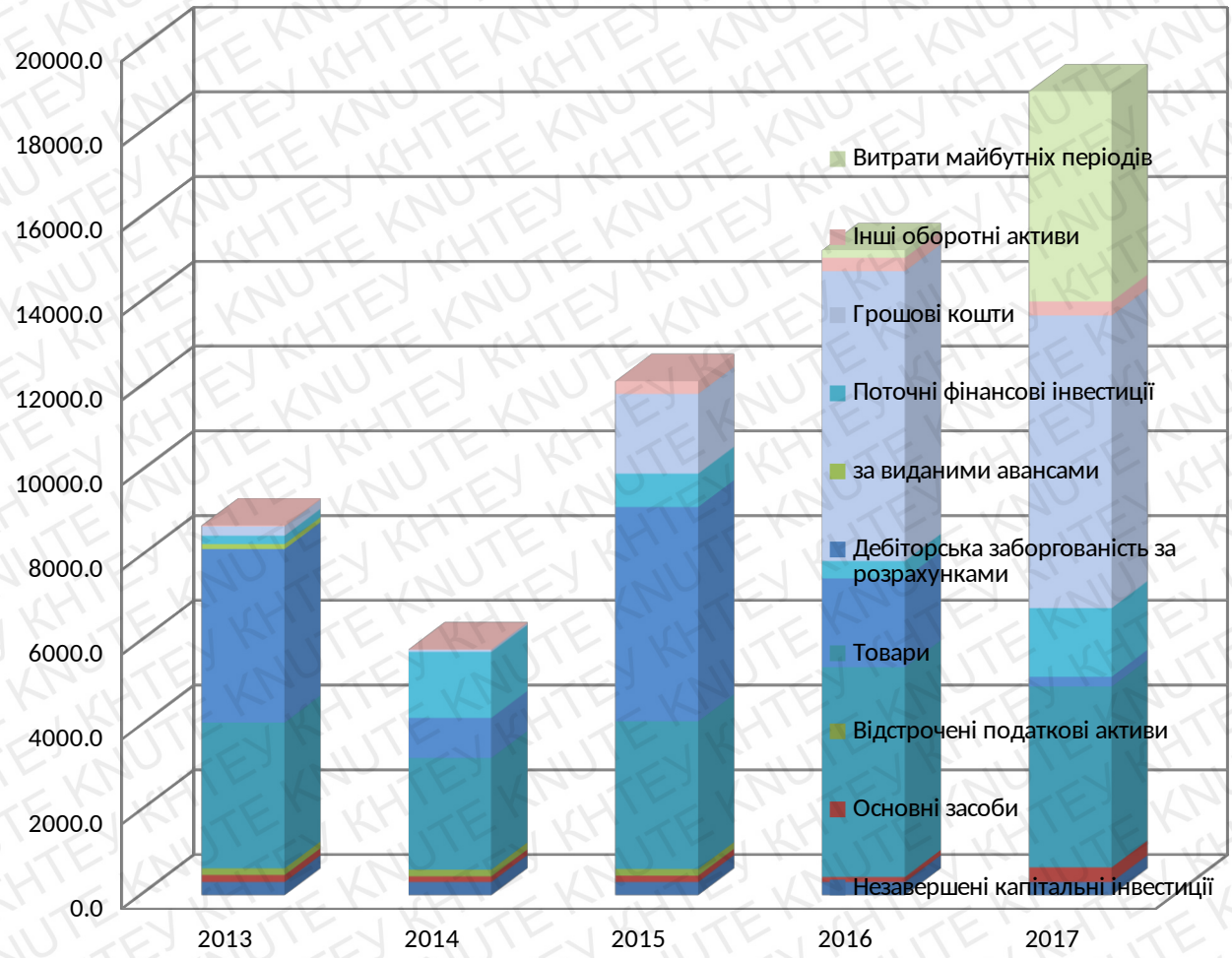

Рис. 1.3. *Динаміка активів ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр.*

Динаміка запасів є наступною найбільше їх зростання спостерігалось у 2016 р. Аа саме на 41,8 %. У складі оборотних активів слід відмітити суттєво скорочення дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги у 2017 році – на 1866 тис. грн. (89,06%). В цілому зростання активів відбулося за рахунок зростання витрат майбутніх періодів, зокрема, у 2017 році на 4778,3 тис. грн., або 2662 %. Інша дебіторська заборгованість у 2017 році також суттєво зросла на 1211 тис. грн., або 294,29%. Це призвело до загального зростання ресурсного потенціалу підприємства на 3748,5 тис. грн., або на 24,63 %.

Проаналізуємо динаміку джерел утворення майнового потенціалу ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр. (рис. 1.4.)

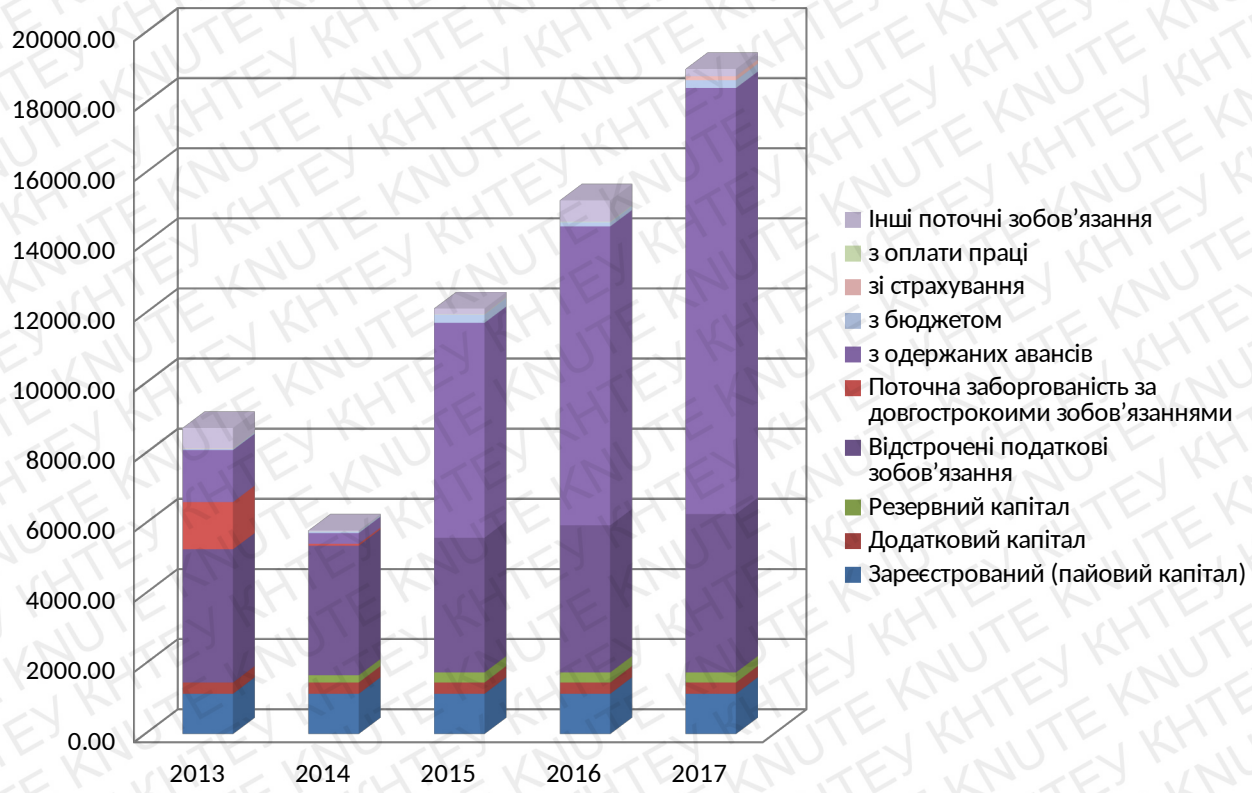

Рис. 1.4. *Динаміка активів ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр.*

Джерелом такого зростання є поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, які зросли на 1194,26 тис. грн. та поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів 1266,34 тис. грн. (або в 8 разів) та інших поточних зобов'язань 946,03 тис. грн. (на 42,6%).

Динаміка результатів діяльності ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр. наведена в табл. 1.6. Графічне зображення представлена на рис.1.5.

Таблиця 1.6

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр.

тис.грн.

Показники	Роки					Відхилення							
						2014 р. від 2013 р.		2015 р. від 2014 р.		2016 р. від 2015 р.		2017 р. від 2016 р.	
	2013	2014	2015	2016	2017	абсо-лютне	віднос-не в %	абсо-лютне	віднос-не в %	абсо-лютне	віднос-не в %	абсо-лютне	віднос-не в %
Чистий доход від реалізації продукції	4958.7	1717.8	20661.1	28337.3	12562.7	-3240.9	-65.36	18943.3	1102.77	7676.2	37.15	-15774.6	-55.67
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2653	1339.5	20138.6	12757.5	6506.5	-1313.5	-49.51	18799.1	1403.44	-7381.1	-36.65	-6251	-49.00
Інші операційні доходи	299	1837.6	1765.5	322	269.6	1538.6	514.58	-72.1	-3.92	-1443.5	-81.76	-52.4	-16.27
Інші операційні витрати	2541.9	1922.3	1951.6	15613.4	269.6	-619.6	-24.38	29.3	1.52	13661.8	700.03	-15343.8	-98.27
Інші доходи			75	299	438.4	0		75		224	298.67	139.4	46.62
Інші витрати	14.2	49.3	19.3	157.9		35.1	247.18	-30	-60.85	138.6	718.13	-157.9	-100.00
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	184.2	244.3	392.1	429.5	395.1	60.1	32.63	147.8	60.50	37.4	9.54	-34.4	-8.01
Чистий прибуток (збиток)	149.2	209.2	322.6	349.2	323.4	60	40.21	113.4	54.21	26.6	8.25	-25.8	-7.39

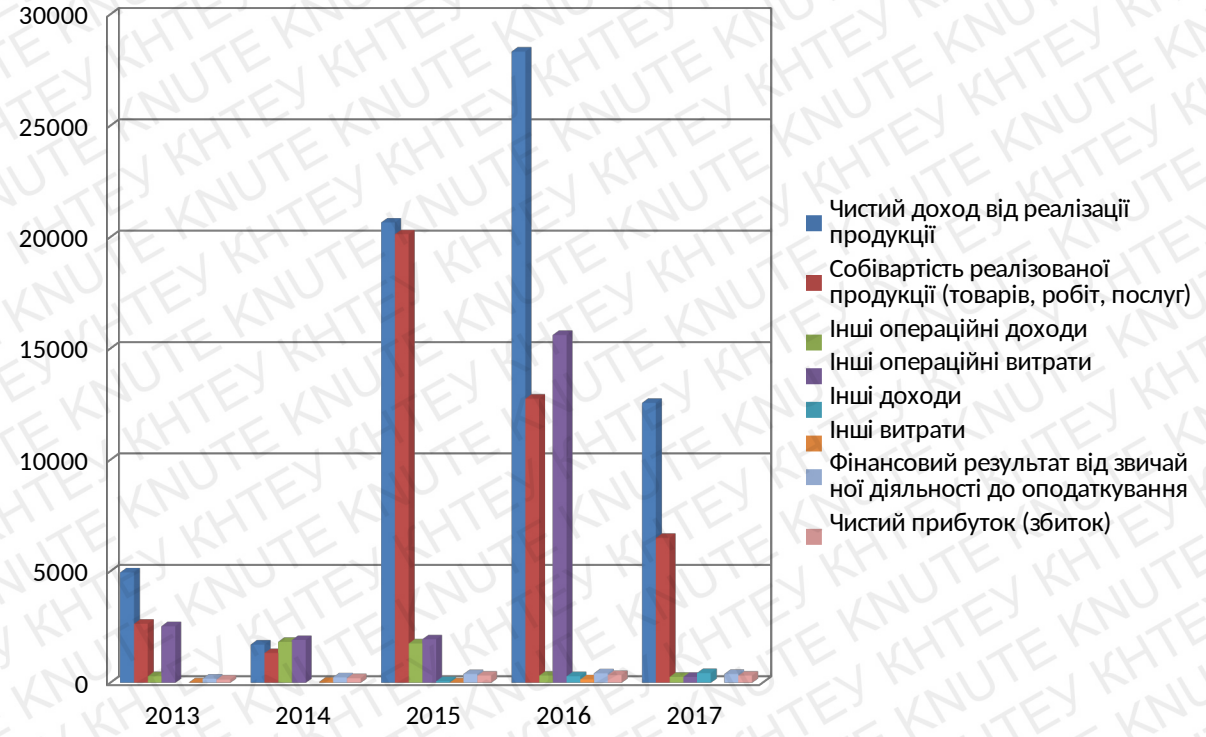

Рис. 1.5. *Динаміка фінансових результатів діяльності ТОВ «Промінтерсервіс» за 2013-2017 рр.*

З даних табл. 1.5 можна зробити висновки, що фінансово-господарська діяльність ТОВ «Промінтерсервіс» є прибутковою і щороку ця прибутковість зростала.

Зокрема, проаналізувавши зміну показників, можна зробити висновок, що хоч чистий прибуток кожного року зростав, то чистий дохід від реалізації у 2017 році мав суттє ве зменшення по відношенню до попереднього року на 15774,6 тис.грн. (55,67%), однак в цьому ж році суттєво зменшилась собівартість реалізованої продукції на 49%. Тому на чистий прибуток це не вплинуло.

Постійне залучення додаткових кредитних ресурсів призводило до зростання фінансових витрат.

Отже, в цілому діяльність ТОВ «Промінтерсервіс» можна оцінити позитивно. Підприємство вживає всі заходи для своєї прибуткової діяльності.

РОЗДІЛ 2
ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1. Методика складання балансу підприємства та його характеристика

Відповідно до Н(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності" баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. Баланс дає можливість визначити склад та структуру майна підприємства, ліквідність та оборотність оборотних засобів, наявність власного та запозиченого капіталу, зміни дебіторської та кредиторської заборгованості та інші показники. Отримання такої інформації є необхідною умовою для прийняття управлінських рішень, а також для оцінки ефективності майбутніх вкладень капіталу.

Елементами балансу, які безпосередньо пов'язані з визначенням фінансового стану підприємства та змін в ньому є:

активи (А);

власний капітал (ВК);

зобов'язання (З).

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до надходження економічних вигод у майбутньому.

Підсумок активів балансу дорівнює сумі власного капіталу та зобов'язань.

$$А = ВК + З$$

Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

ВК = А – З

Зобов’язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди.

З = А – ВК

Актив балансу складається з трьох розділів:

Необоротні активи.

Оборотні активи.

Витрати майбутніх періодів.

Пасив балансу складається з п’яти розділів:

Власний капітал.

Забезпечення наступних витрат і платежів

Довгострокові зобов’язання.

Поточні зобов’язання.

Доходи майбутніх періодів.

Необоротні активи – це активи, які утримуються з метою використання їх в процесі діяльності підприємства більше 12 місяців, і не підлягають перепродажу.

У складі необоротних активів в балансі відображаються: нематеріальні активи; основні засоби; незавершене будівництво; довгострокові фінансові інвестиції; довгострокова дебіторська заборгованість; відстрочені податкові активи; інші необоротні активи.

Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

У складі оборотних активів в балансі відображаються: виробничі запаси; тварини на вирощуванні та відгодівлі; незавершене виробництво; готова продукція; товари; малоцінні та швидкозношувані предмети; векселі одержані;

дебіторська заборгованість; поточні фінансові інвестиції; грошові кошти та їх еквіваленти; інші оборотні активи.

У складі витрат майбутніх періодів відображаються витрати, які мали місце протягом поточного або попереднього звітних періодів, але відносяться до майбутніх звітних періодів.

У складі власного капіталу в балансі відображаються: статутний капітал; пайовий капітал; додатково вкладений капітал; інший додатковий капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); неоплачений капітал; вилучений капітал.

У складі забезпечення наступних витрат і платежів в балансі відображаються нараховані у звітному періоді наступні витрати і платежі, розмір яких на дату складання балансу може бути визначений лише шляхом попередніх (прогнозних) оцінок, а також залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень, отриманих з бюджету та інших джерел.

Зобов'язання в балансі поділяються на довгострокові і поточні.

Довгострокові зобов'язання – це зобов'язання, які не будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

У складі довгострокових зобов'язань в балансі відображаються довгострокові кредити банків; отримані позикові кошти; заборгованість за виданими довгостроковими векселями та облігаціями; відстрочені податкові зобов'язання; інші довгострокові зобов'язання.

Поточні зобов'язання – це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

У складі поточних зобов'язань в балансі відображаються короткострокові кредити банків; поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями; векселі видані; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточні зобов'язання за розрахунками; інші поточні зобов'язання.

До складу доходів майбутніх періодів включаються доходи, отримані протягом поточного або попереднього звітних періодів, які відносяться до майбутніх звітних періодів.

Визнання статей балансу відповідно до П(С)БО 2 „Баланс" представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Визнання статей балансу відповідно до НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності"

Складові балансу	Умови визнання
Актив	1. Його оцінка може бути достовірно визначена 2. Очікується в майбутньому отримання економічних вигод, пов'язаних з його використанням
Зобов'язання	1. Його оцінка може бути достовірно визначена 2. Існує імовірність зменшення економічних вигод в майбутньому внаслідок його погашення
Власний капітал	Відображається в балансі одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які приводять до його змін.

Якщо витрати на придбання та створення активу не відповідають визначеним критеріям їх визнання, такі витрати не відображаються у балансі і включаються до складу витрат звітного періоду у звіті про фінансові результати.

Оцінка статей балансу здійснюється відповідно до національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Оцінка статей балансу відповідно до національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

Статті балансу	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку
Нематеріальні активи	8
Основні засоби	7
Фінансові інвестиції	12
Запаси	9
Дебіторська заборгованість	10
Грошові кошти та їх еквіваленти	4
Зобов'язання	11

Статті балансу мають відображатися в балансі у грошовому виразі з використанням певної бази оцінки (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Методика оцінки статей балансу

Статті балансу	Оцінка на дату складання балансу
1	2
Основні засоби	Включаються до підсумку балансу за їх залишковою вартістю, яка визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю і сумою нарахованого зносу
Нематеріальні активи	Включаються до підсумку балансу за їх залишковою вартістю, яка визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю і сумою накопиченої амортизації
Запаси	Відображається в балансі за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю чистою вартістю реалізації За чистою вартістю реалізації запаси відображаються якщо на дату балансу їх ціна зменшилася або вони зіпсовані, або іншим способом втратили первісно очікувану економічну вигоду
Поточна дебіторська заборгованість	Включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю, яка визначається шляхом вирахування із дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів
Фінансові інвестиції (крім інвестицій, які утримуються підприємством до їх погашення або обліковуються за методом участі в капіталі)	Включаються на дату балансу за справедливою вартістю
Фінансові інвестиції, які утримуються підприємством до їх погашення	Включаються на дату балансу за амортизованою собівартістю фінансових інвестицій

Продовження табл. 2.3

1	2
Фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі	Відображаються на дату балансу за вартістю, яка визначається з урахуванням зміни загальної величини власного капіталу об'єкту інвестування (крім тих, які є результатом операцій між інвестором і об'єктом інвестування)
Поточні зобов'язання	Відображаються в балансі в сумі погашення
Забезпечення наступних витрат і платежів	Відображаються на дату балансу за обліковою оцінкою ресурсів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), необхідних для погашення відповідного зобов'язання
Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки	Відображаються у балансі за їх теперішньою вартістю

Баланс складається станом на кінець останнього дня звітного періоду у складі квартальної та річної звітності за даними Головної книги або оборотно-сальдового балансу.

З метою співставлення в балансі підприємства наводиться відповідна інформація на початок звітного періоду.

В бухгалтерському балансі відображаються залишки по рахунках 1-6 класів Плану рахунків. Згортання статей активів та зобов'язань є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Методика складання бухгалтерського балансу включає наступні етапи:

1. перевірка розрахунків;
2. визначення фінансового результату;
3. закриття облікових регістрів;
4. перевірка тотожності даних аналітичного обліку оборотам і залишкам за рахунками синтетичного обліку;
5. складання оборотно-сальдової відомості;
6. заповнення форми бухгалтерського балансу.

Числове значення кожної статті балансу базується на записах по синтетичних рахунках. За окремими бухгалтерськими рахунками сальдо відображається в балансі розгорнуто (26, 37, 63, 66 та інші). За деякими статтями балансу

відображається сума, яка об'єднує залишки за декількаами рахунками (наприклад, стаття балансу „виробничі запаси" та інші).

Всі суми, які відображені в балансі, повинні бути підтверджені сумами залишків за бухгалтерськими рахунками.

Підприємство ТОВ «Промінвестсервіс» складають фінансову звітність підприємства відповідно до Н(С)БО 1 і 2, (дод. Д, Є, Ж, З, І).

Норми цього Положення (стандарту) застосовуються до Балансів підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності, крім банків та бюджетних установ.

Статті активу й пасиву Балансу поєднані в розділи, яких у активі три, а в пасиві – п'ять. Особливістю групування статей у розділи є взаємний зв'язок Балансу та Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Актив Балансу складається з трьох розділів:

I. Необоротні активи.

II. Оборотні активи.

III. Витрати майбутніх періодів.

Пасив Балансу складається з п'яти розділів:

I. Власний капітал.

II. Забезпечення майбутніх витрат і платежів.

III. Довгострокові зобов'язання.

IV. Поточні зобов'язання.

V. Доходи майбутніх періодів.

Отже, Баланс є основним фінансовим звітом підприємства та служить для аналізу структури активів, зміни окремих статей (зменшення чи збільшення за відповідний період), зобов'язань і власного капіталу.

2.2. Методика складання звіту про фінансові результати підприємства та його характеристика

Зміст, форма Звіту про фінансові результати та загальні вимоги до розкриття його статей регламентовані НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до складання фінансової звітності", норми якого стосуються звітів про фінансові результати підприємств всіх форм власності.

Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період.

Структура Звіту про фінансові результати представлена в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Структура Звіту про фінансові результати

№ з/п	Розділ	Суб'єкти діяльності, які надають інформацію	Призначення
1	2	3	4
I.	Фінансові результати	Підприємства, організації і інші юридичні особи всіх форм власності (крім банків і бюджетних установ)	Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду
II	Елементи операційних витрат	Підприємства, організації і інші юридичні особи всіх форм власності (крім банків і бюджетних установ)	Відображення операційних витрат підприємства за звітний період в розрізі економічних елементів
III.	Розрахунок показників прибутковості акцій	Акціонерні товариства, прості акції або потенційні прості акції яких відкрито продаються і купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які знаходяться в процесі випуску таких акцій	Інформація про прибутки і дивіденди, які припадають на одну акцію

Критеріями визнання доходів і витрат у Звіті про фінансові результати є наступні.

Доходи визнаються в момент надходження активу або погашення зобов'язань, які призводять до збільшення власного капіталу підприємства (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників).

Витрати визнаються в момент вибуття активу або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) на основі систематичного та раціонального їх розподілу (наприклад, у вигляді амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди, пов'язані з використанням активу, або негайно, якщо економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати такому стану, за якого вони визнаються активами підприємства.

Доходи і витрати включаються до складу звіту про фінансові результати відповідно до принципів нарахування та відповідності.

Принцип нарахування визначає, що доходи і витрати визнаються, коли вони відбуваються (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти) і відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах тих періодів, до яких вони відносяться.

За принципом відповідності витрати визнаються у звіті про фінансові результати на основі прямого зв'язку між витратами та отриманими доходами.

Розглянемо практичне застосування цього принципу при відображення господарських операцій на підприємстві ТОВ «Промінвестсервіс»

1)Підприємство ТОВ «Промінвестсервіс» 20.11.2017 р. відпустило покупцю товар за ціною реалізації на 50 тис. грн. і визнало на цю суму дохід. Одночасно необхідно визнати витрати, які пов'язані з отриманням цього доходу. Витратами є собівартість реалізованого товару (43 тис. грн.)

2) 10.10.2017 р. підприємство отримало передплату в сумі 20 тис. грн. У звітному періоді в рахунок передплати відвантажено товарів на суму 12 тис. грн. За принципом нарахування в момент відвантаження в обліку визнається дохід в сумі 12 тис. грн. На суму 8 тис. грн. відображається збільшення зобов'язання, а саме – збільшення кредиторської заборгованості. За принципом

відповідності в обліку у складі витрат відображається собівартість реалізованих товарів.

3) Товар, право власності на який згідно договору купівлі-продажу перейшло до покупця, тимчасово знаходиться на складі продавця –підприємства ТОВ «Промінветсервіс». Незважаючи на те, що фактичного відпуску (відвантаження) товару не було, підприємство визнає дохід, а у складі витрат відображає собівартість реалізованих товарів.

4) Торгівельне підприємство – комітент, яке передало товари для реалізації комісіонеру, визнає дохід тільки після реалізації цих товарів комісіонером.

Основна діяльність – це операції, пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

В торгівельному підприємстві до основної діяльності відносяться операції з придбання та реалізації товарів, а операціями, які її забезпечують і відносяться до звичайної діяльності є, наприклад, розрахунки з постачальниками і покупцями, з бюджетом за податками і зборами, з працівниками, з установами банку тощо.

Операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до зміни розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів та тих фінансових інвестицій, які не є складовою еквівалентів грошових коштів.

У звіті про фінансові результати фінансова та інвестиційна діяльність відображається у статтях:

- ✓ дохід від участі в капіталі;
- ✓ інші фінансові доходи;
- ✓ інші доходи;

- ✓ фінансові витрати;
- ✓ витрати від участі в капіталі;
- ✓ інші витрати.

Основним призначенням звіту про фінансові результати є визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.

Методика визначення чистого прибутку підприємства розглянута на матеріалах підприємства ТОВ «Промінвестсервіс».

Методика розрахунку прибутку (збитку) звітного періоду включає наступні етапи:

1. Визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Первісне відображення доходу від реалізації товарів (робіт, послуг) проводиться за методом брутто, а саме: дохід відображається в сумі виручки від реалізації, до складу якої входять податки і збори (податок на додану вартість, акцизний збір, збір до Пенсійного фонду з продажу ювелірних виробів, збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства), надання знижок покупцям після реалізації товарів, суми реалізованих товарів, які в подальшому повернуті продавцю (рис. 2.1).

	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) 481,5 тис грн..	=	
+	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) 577,8 тис. грн..	→	Загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів та податків з продажу
-	Податок на додану вартість 96,3 тис грн..	→	Сума податку на додану вартість, яка включена до складу доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
-	Акцизний збір	→	Сума акцизного збору, яка включена до складу доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
-	Інші вирахування з доходу	→	Сума наданих знижок, повернення товарів
-	Інші збори або податки з обороту	→	Сума збору до Пенсійного фонду з продажу ювелірних виробів та інші збори або податки з обороту

Рис. 2.1. *Формування чистого доходу від реалізації продукції*

2. Розрахунок валового прибутку (збитку).

Валовий прибуток – це різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Валовий прибуток (збиток)	=	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	Собівартість реалізованих товарів (продукції, робіт, послуг)

Рис. 2.2. *Розрахунок валового прибутку (збитку)*

Собівартість реалізованих товарів визначається відповідно до П(С)БО 9 „Запаси”. Собівартість реалізованої готової продукції підприємствами ресторанного господарства складається з виробничої собівартості продукції, яка була реалізована протягом звітного періоду.

3. Визначення фінансового результату від операційної діяльності.

Фінансовий результат від операційної діяльності визначається як сума валового прибутку (збитку), інших операційних доходів, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат (рис. 2.3).

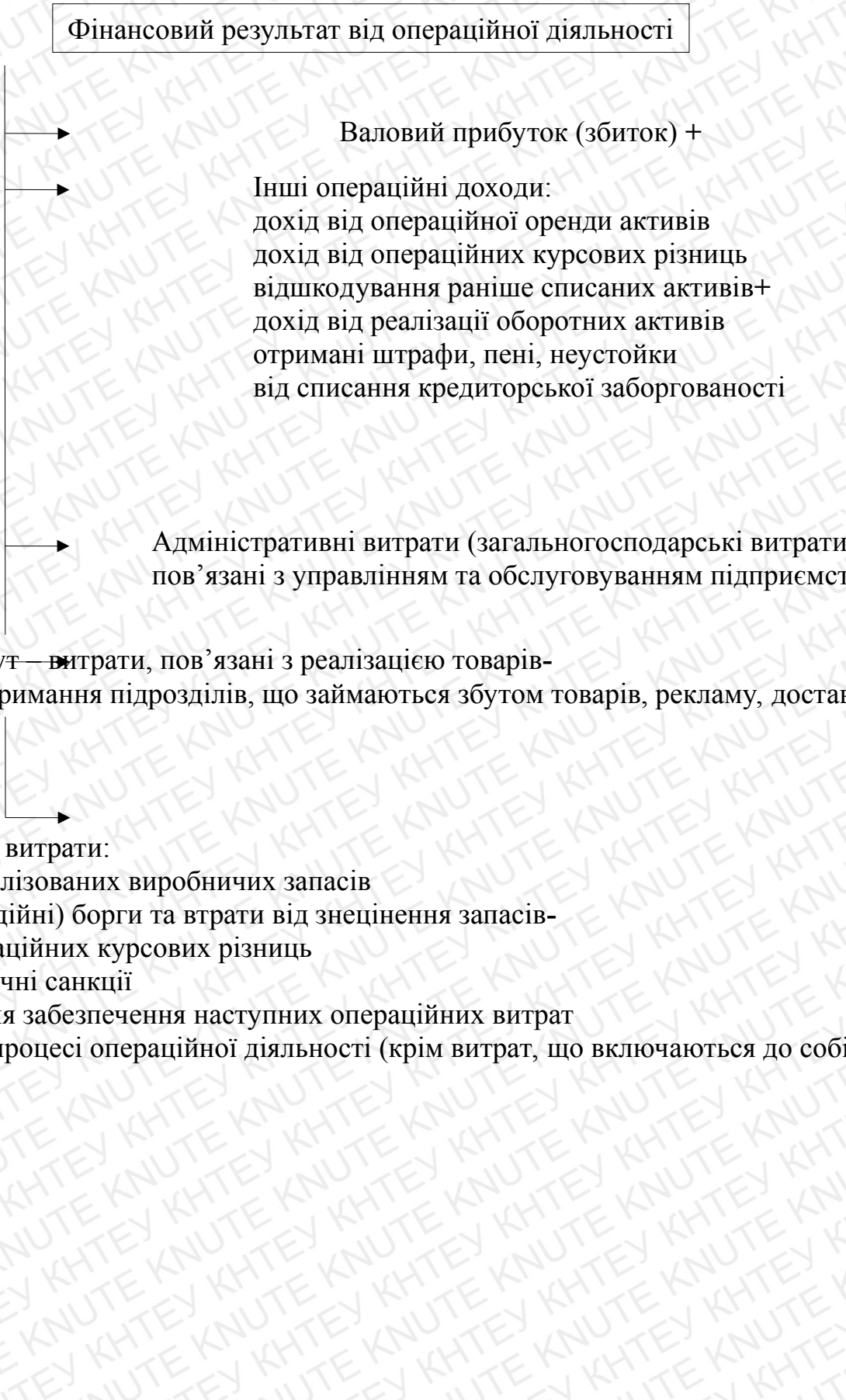

Рис. 2.3. *Визначення фінансового результату від операційної діяльності*

4. Розрахунок фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування.

Визначення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування представлено на рис. 2.4.

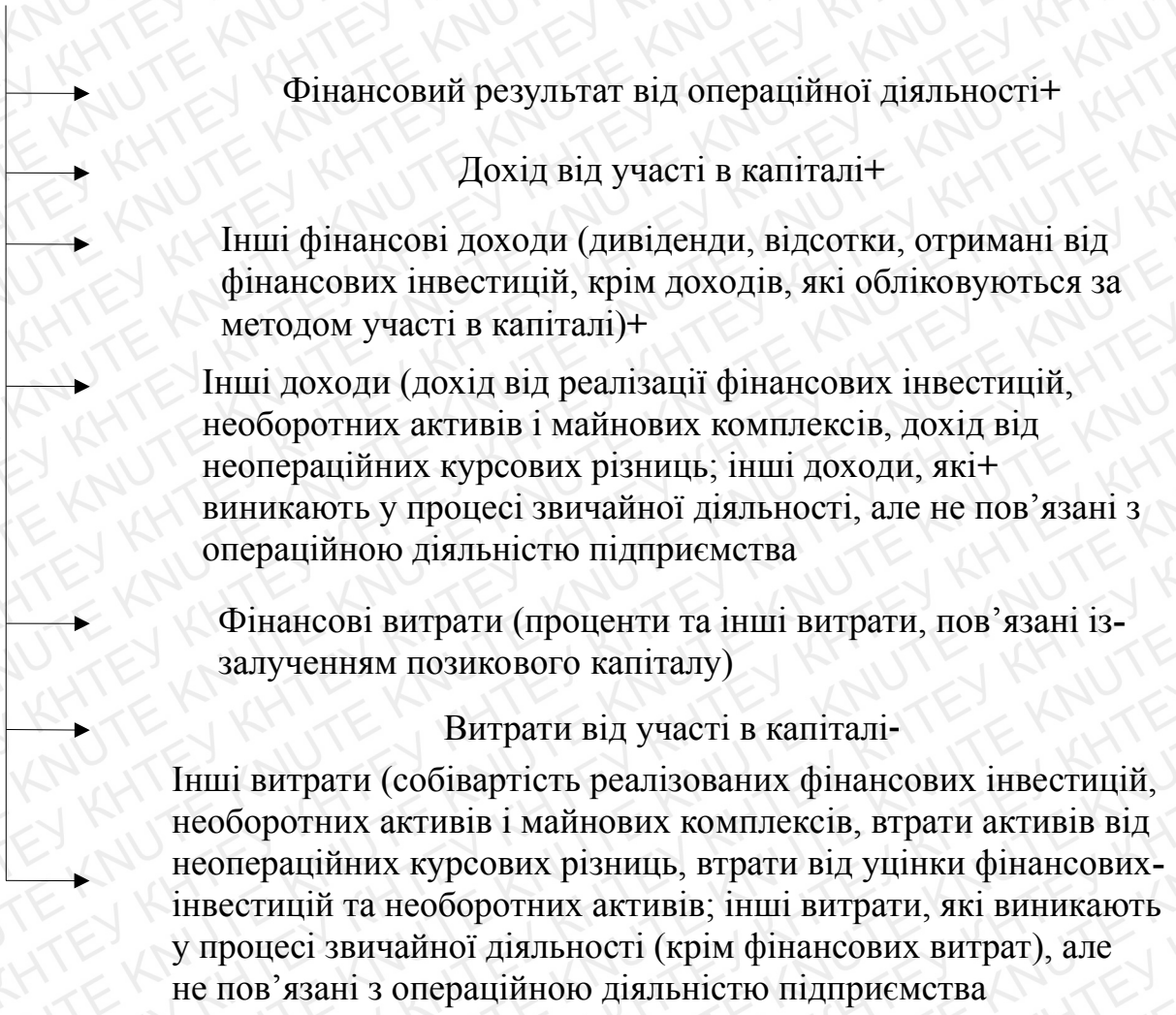

Рис. 2.4. *Визначення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування*

5. Визначення фінансового результату від звичайної діяльності (рис. 2.5).

Фінансовий результат від звичайної діяльності	=

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	+
Податок на прибуток від звичайної діяльності	-

Рис. 2.5. *Визначення фінансового результату від звичайної діяльності*

6. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду

Чистий прибуток (збиток) розраховується як сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності та надзвичайного доходу, надзвичайних витрат і податків з надзвичайного прибутку (рис. 2.6).

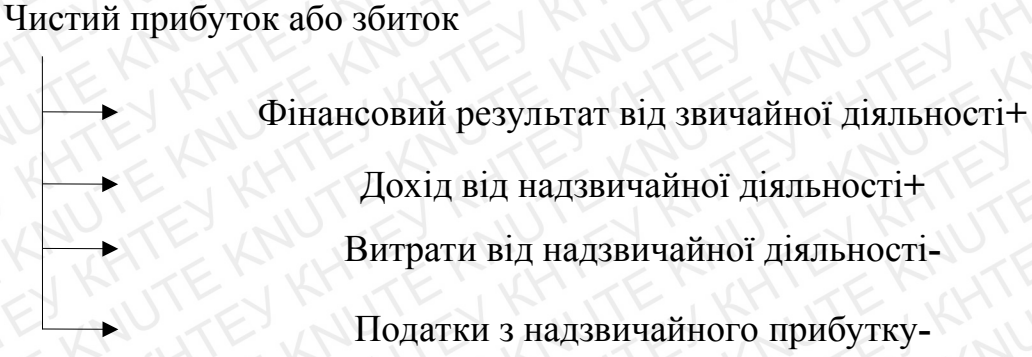

Рис. 2.6. *Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду*

Для складання першого розділу Звіту про фінансові результати використовується облікова інформація, яка накопичена протягом звітного періоду в облікових реєстрах за рахунками сьомого, восьмого, дев'ятого класів та узагальнена в оборотно-сальдовому балансі.

У другому розділі Звіту про фінансові результати відображаються операційні витрати підприємства за звітний період в розрізі економічних елементів:

- матеріальні витрати (дебетовий оборот рахунку 80 „Матеріальні витрати");
- витрати на оплату праці (дебетовий оборот рахунку 81 „Витрати на оплату праці");
- відрахування на соціальні заходи (дебетовий оборот рахунку 82 „Відрахування на соціальні заходи");

- інші операційні витрати (дебетовий оборот рахунку 84 „Інші операційні витрати”).

Необхідні аналітичні дані щодо елементів витрат накопичуються у відповідних бухгалтерських реєстрах.

Торгівельні підприємства у складі матеріальних витрат не відображають собівартість реалізованих товарів.

У третьому розділі Звіту про фінансові результати надається розрахунок показників прибутковості акцій. Цей розділ заповнюють лише акціонерні товариства, прості акції або потенційні прості акції яких відкрито продаються і купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які знаходяться у процесі випуску таких акцій.

Зміст статей третього розділу Звіту про фінансові результати наведено у табл.2.5

Таблиця 2.5

Зміст статей третього розділу Звіту про фінансові результати

Стаття	Зміст
Середньорічна кількість простих акцій	Наводиться середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного періоду
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	Показується середньорічна кількість простих акцій в обігу, скоригована на кількість акцій, що можуть бути випущені в обіг згідно з укладеними угодами
Чистий прибуток, що припадає на одну акцію	Наводиться показник, який розраховується шляхом ділення чистого прибутку або збитку, які належать власникам простих акцій, на середньорічну кількість простих акцій
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	Відображається показник, який розраховується діленням скорегованої суми чистого прибутку, який належить власникам простих акцій, на скореговану середньорічну кількість простих акцій
Дивіденди на одну просту акцію	Відображається показник, який розраховується діленням суми оголошених дивідендів на кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди

У примітках до Звіту про фінансові результати розкривається наступна додаткова інформація:

облікова політика щодо визнання доходу ;

види доходів та витрат за кожною групою ;

сума доходу за бартерними контрактами;

частка доходу за бартерними контрактами з пов'язаними сторонами;

склад і сума витрат, відображених у статтях „Інші операційні витрати" та „Інші витрати" Звіту про фінансові результати;

склад і сума доходів і втрат за кожною надзвичайною подією;

склад і сума витрат, які не включені до статей витрат Звіту про фінансові результати, а відображені безпосередньо у складі власного капіталу (крім вилучення капіталу та розподілу між власниками);

чистий прибуток на одну просту акцію, визначений у результаті перерахунку;

скоригований чистий прибуток на одну просту акцію, визначений у результаті перерахунку;

узгодження сум, використаних як чисельники при обчисленні чистого прибутку на одну просту акцію та скоригованого чистого прибутку на одну просту акцію, з сумами чистого прибутку (збитку) за певний період;

вплив розбавляючих потенційних простих акцій на середньорічну кількість простих акцій в обігу;

операції з простими та потенційними простими акціями, які були здійснені після дати балансу.

Звіт про фінансові результати підприємства ТОВ «Промінвестсервіс»» складає на підставі НП(С)БО № 1 Загальні вимоги до фінансової звітності наведений у відповідних додатках.

Отже**,** "Звіт про фінансові результати" є одним з головних фінансових звітів підприємства, що характеризує результати діяльності підприємства за звітний період шляхом розрахунку чистого прибутку (збитку). Також дані звіту є

основою для розрахунку фінансових показників і як наслідок прийняття управлінських рішення на їх основі.

2.3 Методика складання звіту про рух грошових коштів підприємства та його характеристика

Зміст та форма звіту про рух грошових коштів, а також загальні вимоги до розкриття його статей визначаються Н(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”.

Звіт про рух грошових коштів надається у складі річної фінансової звітності.

Звіт характеризує вплив господарської діяльності в цілому і окремих її видів на грошові потоки підприємства.

Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

Грошові кошти підприємства відображаються у звіті в розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Це дозволяє:

оцінити спроможність підприємства забезпечити грошові кошти, які потрібні для продовження та розширення основної діяльності без залучення зовнішніх джерел фінансування;

виявити вкладення коштів в активи, які будуть забезпечувати отримання прибутку та грошових потоків в майбутньому;

передбачити майбутній рух грошових коштів, який пов’язаний з вимогами осіб, які надали підприємству капітал,

забезпечити користувачів інформацією про ділову активність підприємства та її вплив на фінансовий стан та об’єм грошових коштів.

У звіті про рух грошових коштів підприємства розгорнуто наводять суми надходжень та видатків, що виникли протягом звітного року в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Схема руху грошових коштів представлена на рис. 2.8.

Операційна діяльність	
Надходження	Видатки
від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за надання права користування активами (у вигляді комісійних доходів від авторських прав, роялті) будь-які інші грошові надходження, що не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства	грошові виплати працівникам придбання за грошові кошти товарів, сировини, матеріалів та послуг перерахування грошових коштів на сплату податків на прибуток (у сумах, які відносяться до операційної діяльності) перерахування грошових коштів на оплату відсотків за користування кредитами та позиками будь-які інші грошові видатки, що не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства

ГРОШОВІ КОШТИ

Надходження	Видатки
від реалізації необоротних активів від реалізації фінансових інвестицій отримання відсотків, дивідендів, інші надходження	придбання необоротних активів придбання фінансових інвестицій інші видатки
Інвестиційна діяльність	

Надходження	Видатки
від продажу власних акцій або часток у власному капіталі надходження грошових коштів у результаті випуску інструментів власного боргу (облігації, векселі) отримання грошових позик інші надходження	погашення позик викуп власних акцій або часток у капіталі погашення інструментів власного боргу (облігацій, векселів) виплачені дивіденди інші видатки
Фінансова діяльність	

Рис. 2.8. *Схема руху грошових коштів підприємства*

Негрошові операції, які не впливають на рух грошових коштів або їх еквівалентів, до звіту про рух грошових коштів не включаються.

Прикладом таких операцій є:

бартерні операції;

надходження основних засобів на умовах фінансового лізингу;

придбання активів шляхом емісії акцій;

перетворення зобов'язань на власний капітал;

придбання активів безпосередньо за рахунок позики банку (без надходження суми позики на поточний рахунок підприємства);

дооцінка (уцінка) основних засобів.

Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються (наприклад, надходження коштів з банку до каси підприємства, з поточного рахунку в банку на депозитний або акредитивний рахунки).

Якщо грошова операція включає суму, яка відноситься до різних видів діяльності, то її слід наводити розгорнуто за відповідними видами діяльності. Наприклад, якщо на поточний рахунок підприємства зарахована сума, яка включає погашення основного боргу та відсотки, то погашення основного боргу слід відобразити у складі фінансової діяльності, а відсотки – у складі операційної діяльності.

Для складання звіту про рух грошових коштів відповідно до міжнародних стандартів можуть застосовуватись такі методи:

прямий метод

непрямий метод

При застосуванні прямого методу розкриваються надходження та видатки грошових коштів за їх конкретними джерелами та напрямками використання.

За непрямим методом чистий прибуток (збиток) корегується з метою врахування впливу:

негрошових статей;

змін у складі запасів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, пов'язаних з операційною діяльністю, протягом звітного періоду;

статей, пов'язаних із рухом грошових коштів від інвестиційної та фінансової діяльностей.

Процес визначення чистого прибутку підприємства відображає Звіт про фінансові результати. Але цей звіт складається за принципом нарахування. Це означає, що у Звіті про фінансові результати відображаються доходи від операцій, грошові кошти від яких ще не отримані, та витрати, грошові виплати за якими ще не здійснені.

Відповідно до НП(С)БО 1 непрямий метод застосовується щодо операційної діяльності, а прямий метод – щодо інвестиційної і фінансової діяльності.

Таким чином, з метою визначення руху грошових коштів від операційної діяльності необхідно трансформувати дані Звіту про фінансові результати, складеного за методом нарахування, в систему за касовим методом.

Для складання Звіту про рух грошових коштів використовуються дані Балансу, Звіту про фінансові результати, Приміток до фінансових звітів, регістри бухгалтерського обліку та аналітичні дані за окремими рахунками бухгалтерського обліку.

У звіті про рух грошових коштів надається інформація за звітний і попередній періоди.

Процес складання звіту включає 4 основних етапи:

Визначення руху грошових коштів за результатами операційної діяльності.

Визначення руху грошових коштів за результатами інвестиційної діяльності.

Визначення руху грошових коштів за результатами фінансової діяльності.

Визначення чистого руху грошових коштів за звітний період та співставлення зміни їх залишків за звітний період.

Складання першого розділу „Рух коштів в результаті операційної діяльності" починається з перенесення показника фінансового результату (прибутку або збитку) від звичайної діяльності до оподаткування, відображеного в Звіті про фінансовий результат, до Звіту про рух грошових коштів.

Далі визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах. Цей проміжний показник визначається з метою виключити вплив на прибуток:

1.негрошових статей, які впливають на формування фінансового результату, але не впливають на грошові потоки, а саме:

амортизації оборотних активів;

забезпечень зобов'язань;

витрат на сплату відсотків;

збитків (прибутків) від нереалізованих курсових різниць;

2.фінансового результату господарських операцій, не пов'язаних з операційною діяльністю.

Нарахована амортизація необоротних активів – це витрати підприємства, які зменшили прибуток, але не призвели до видатку його коштів, тому суму нарахованої амортизації слід додати до суми прибутку.

На суму операцій по нарахуванню забезпечень, не пов'язаних з рухом грошових коштів, слід відкоригувати прибуток (збиток) для визначення чистого руху грошових коштів (зі знаком плюс), на суму операції по зменшенню забезпечень – зі знаком мінус.

Зміна валютного курсу, яка призводить до виникнення курсових різниць, також не пов'язана з рухом грошових коштів. Тому сума перерахунку статті балансу „Грошові кошти та їх еквівалент в іноземній валюті" призводить до виникнення позитивної різниці при збільшенні курсу валюти, або від'ємної курсової різниці у разі зменшення курсу валюти.

Доходи від курсових різниць збільшують при формування фінансового результату прибуток, тому на суму позитивних курсових різниць слід зменшити прибуток.

Від'ємні курсові різниці зменшують прибуток при формуванні фінансового результату, тому на суму від'ємних курсових різниць слід збільшити прибуток.

В першому розділі звіту відображається рух грошових коштів лише за операційною діяльністю. Тому показник прибутку (збитку) від звичайної

діяльності слід відкоригувати на суму прибутку (збитку) від інвестиційної та фінансової діяльності.

Фінансові результати від інвестиційної та фінансової діяльності сформовані у Звіті про фінансові результати. Це фінансові результати від володіння та реалізації фінансових інвестицій, продажу основних засобів, нематеріальних активів, інших довгострокових активів, від обміну оборотних активів на необоротні активи і фінансові інвестиції, від неопераційних курсових різниць, а також інші прибутки та збитки від інвестиційної та фінансової діяльності.

З загального прибутку слід виключити прибуток від інвестиційної та фінансової діяльності та додати збитки.

Сума прибутку від звичайної діяльності збільшується на суму відсотків за користування кредитами і позиками, нараховану протягом звітного періоду. На підприємстві сума відсотків за користування кредитами складає 70 тис. грн..

На наступному етапі визначається сума грошових коштів від операційної діяльності шляхом коригування на суми змін:

в залишках оборотних активів;

в витратах майбутніх періодів;

поточних зобов'язань;

доходів майбутніх періодів;

Зміни оборотних активів визначають за даними другого розділу активу балансу за виключенням статей: „Грошові кошти та їх еквіваленти", „Поточні фінансові інвестиції". Крім того при розрахунку зміни оборотних активів не враховуються:

зміни статей оборотних активів, що є результатом негрошових операцій інвестиційної діяльності (обмін оборотних активів на необоротні активи, фінансові інвестиції, зменшення запасів у зв'язку з їх використанням для поліпшення основних фондів);

зміни статей оборотних активів, що є результатом негрошових операцій фінансової діяльності (виплата дивідендів або погашення зобов'язань з

фінансової оренди виробничими запасами, продукцією, товарами тощо, негрошові внески до статутного капіталу);

виправлення помилок минулих років;

зміна дебіторської заборгованості поточного податку на прибуток і зменшення дебіторської заборгованості до бюджету внаслідок зарахування кредиторської заборгованості за поточним податком на прибуток;

зміни у складі дебіторської заборгованості за розрахунками з податку на додану вартість, які є наслідком інвестиційної діяльності.

Такі операції торгівельного підприємства, як уцінка, нестача, надлишки запасів призводять до зміни оборотних активів. Вони не пов'язані з грошовими операціями, але впливають на формування фінансового результату і тому включені до складу прибутку (збитку) від операційної діяльності.

Зміни витрат майбутніх періодів визначаються за даними третього розділу активу балансу.

Зміни поточних зобов'язань визначають за даними четвертого розділу пасиву балансу за виключенням статей: „Короткострокові кредити банків", „Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями", „Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками", та інших, які не пов'язані з операційною діяльністю. Крім того, при розрахунку зміни поточних зобов'язань не враховуються:

зміни статей поточних зобов'язань, що є результатом негрошових операцій інвестиційної та фінансової діяльності (погашення поточного зобов'язання шляхом передачі необоротних активів і фінансових інвестицій; зарахування внесків до капіталу);

виправлення помилок минулих років;

зменшення суми заборгованості з поточного податку на прибуток унаслідок його сплати;

з податку на додану вартість, що виникла внаслідок інвестиційної діяльності;

зміни статей поточних зобов'язань, що є результатом інвестиційної та фінансової діяльності (зміна суми авансів одержаних, що не пов'язані з

операційною діяльністю; зміна заборгованості з оплати придбаних необоротних активів, фінансових інвестицій, майнових комплексів);

зміна заборгованості яка пов'язана з поліпшенням (реконструкцією, модернізацією основних засобів).

При розрахунку зміни поточних зобов'язань враховується зменшення суми заборгованості з поточного податку на прибуток унаслідок його списання і визнання доходу.

Зміни доходів майбутніх періодів визначаються за даними п'ятого розділу пасиву балансу. При цьому не враховується сума зміни доходів майбутніх періодів унаслідок їх утворення від операцій з коштами цільового фінансування, наступного визнання доходів наступних періодів доходами звітного періоду, а також у зв'язку з поверненням коштів цільового фінансування.

В подальшому грошові кошти від операційної діяльності корегують на суму грошових коштів, використаних на оплату відсотків за користування кредитами, позиками, а також для сплати податку на прибуток (якщо податок на прибуток не ототожнюється з фінансовою або інвестиційною діяльністю).

Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності визначається з урахуванням руху грошових коштів від надзвичайних подій.

На другому етапі (другий розділ звіту) визначається рух грошових коштів в результаті інвестиційної діяльності.

Інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Інвестиційна діяльність пов'язана з вкладенням грошових коштів в розвиток виробництва, придбанням нового обладнання, цінних паперів інших підприємств з метою отримання додаткового доходу.

Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності визначається на підставі аналізу:

змін у статтях розділу балансу „Необоротні активи";

зміни статті балансу „Поточні фінансові інвестиції”;

статей Звіту про фінансові результати „Дохід від участі в капіталі”, „Інші фінансові доходи”, „Інші доходи”, „Втрати від участі в капіталі”, „Інші витрати”.

При складанні другого розділу звіту про рух грошових коштів застосовується прямий метод, тому в ньому відображаються лише ті операції, розрахунки за якими здійснено грошовими коштами (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Рух грошових коштів в результаті інвестиційної діяльності

Стаття звіту	Зміст
1	2
Реалізація фінансових інвестицій	Суми грошових надходжень від продажу акцій або боргових зобов’язань інших підприємств, а також часток у капіталі інших підприємств (інші, ніж надходження за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торгівельних цілей)
Реалізація необоротних активів	Надходження грошових коштів від продажу основних засобів, нематеріальних активів, інших довгострокових необоротних активів (крім фінансових інвестицій)
Реалізація майнових комплексів	Надходження грошових коштів від продажу дочірніх підприємств та інших господарських одиниць (за вирахуванням грошових коштів, які були реалізовані у складі майнового комплексу)

Продовження табл. 2.6

1	2
Отримані відсотки	Надходження грошових коштів у вигляді відсотків за аванси грошовими коштами та позики, надані іншим сторонам (інші, ніж аванси і позики, здійснені фінансовою установою) за фінансовими інвестиціями в боргові цінні папери, за використання переданих у фінансову оренду необоротних активів тощо.
Отримані дивіденди	Суми грошових надходжень у вигляді дивідендів як результат придбання акцій або часток у капіталі

	інших підприємств (крім виплат за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торгівельних цілей).
Інші надходження	Надходження грошових коштів від повернення авансів (крім авансів, пов'язаних з операційною діяльністю) та позик, наданих іншим сторонам (інші надходження, ніж аванси та позики фінансової установи), надходження грошових коштів від ф'ючерсних контрактів, форвардних контрактів, опціонів тощо (за винятком тих контрактів, які укладаються для основної діяльності підприємства, або коли надходження класифікуються як фінансова діяльність) та інші надходження.
Придбання фінансових інвестицій	Виплати грошових коштів для придбання акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток участі у спільних підприємствах (інші, ніж виплати за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торгівельних цілей)
Придбання необоротних активів	Виплати грошових коштів для придбання основних засобів, нематеріальних активів, інших довгострокових необоротних активів (крім фінансових інвестицій)
Придбання майнових комплексів	Грошові кошти, сплачені за придбані дочірні підприємства та інші господарські одиниці (за вирахуванням грошових коштів, придбаних у складі майнового комплексу).

Закінчення табл. 2.6

1	2
Інші платежі	Аванси (крім пов'язаних з операційною діяльністю) і позики грошовими коштами, надані іншим сторонам (крім авансів і позик фінансових установ), виплати грошових коштів за ф'ючерсними контрактами, форвардними контрактами, опціонами тощо (за винятком тих контрактів, які укладаються для основної діяльності підприємства, або коли надходження класифікуються як фінансова діяльність) та інші платежі.

Чистий рух коштів до надзвичайних подій	Різниця між сумами грошових надходжень та видатків у результаті інвестиційної діяльності.
Рух коштів від надзвичайних подій	Надходження або видаток коштів, пов’язаних з надзвичайними подіями в процесі інвестиційної діяльності.
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	Результат руху коштів від інвестиційної діяльності з урахуванням руху коштів від надзвичайних подій.

На третьому етапі (третій розділ звіту) визначається рух грошових коштів в результаті фінансової діяльності.

Фінансова діяльність пов’язана з залученням грошових коштів для здійснення власних потреб. Ця діяльність призводить до зміни розміру та складу власного та позикового капіталу.

Рух коштів у результаті фінансової діяльності визначається на підставі аналізу змін у статях розділів пасиву Балансу:

„Власний капітал”;

„Забезпечення наступних витрат і платежів”;

„Довгострокові зобов’язання ”;

„Поточні зобов’язання ”, а саме:

„Короткострокові кредити банків”, „Поточна заборгованість за розрахунками за довгостроковими зобов’язаннями”, „Поточні зобов’язання за розрахунками з учасниками” тощо.

При складанні цього розділу звіту про рух грошових коштів для визначення чистого руху грошових коштів застосовується прямий метод.

В табл. 2.7. представлений рух грошових коштів від фінансової діяльності.

Таблиця 2.7

Рух грошових коштів від фінансової діяльності

Стаття звіту	Зміст
Надходження власного капіталу	Надходження грошових коштів від розміщення акцій та інших операцій, що призводять до збільшення власного капіталу.
Отримані позики	Надходження грошових коштів у результаті утворення боргових зобов’язань (позик, векселів,

	облігацій, а також інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, не пов'язаних з операційною діяльністю)
Інші надходження	Інші надходження грошових коштів, пов'язані з фінансовою діяльністю.
Погашення позик	Виплати грошових коштів для погашення отриманих позик.
Сплачені дивіденди	Суми дивідендів, сплачені грошовими коштами.
Інші платежі	Використання грошових коштів для викупу акцій підприємства, виплати грошових коштів орендодавцю для погашення заборгованості за фінансовою орендою та іншими платежами, пов'язаними з фінансовою діяльністю.
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	Різниця між сумами грошових надходжень та видатків від фінансової діяльності.
Рух коштів від надзвичайних подій	Надходження або видаток коштів, пов'язаних з надзвичайними подіями в процесі фінансової діяльності.
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	Результат руху коштів від фінансової діяльності з урахуванням руху коштів від надзвичайних подій.

На четвертому етапі визначається чистий рух грошових коштів за звітний період як різниця між сумою грошових надходжень та видатків відображених в статтях звіту: „Чистий рух коштів від операційної діяльності", „Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності", „Чистий рух коштів від фінансової діяльності" та результат зміни коштів.

Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів відображає збільшення („надходження") або зменшення („видаток") залишку грошових коштів в іноземній валюті внаслідок коливань валютного курсу протягом звітного періоду.

Розрахований у Звіті про рух грошових коштів показник „Залишок коштів на кінець року" повинен дорівнювати залишку грошових коштів та грошових еквівалентів на кінець звітного періоду, наведеному в Балансі.

У примітках до Звіту про рух грошових коштів наводиться (розкривається) інформація про:

- склад грошових коштів;

- склад статей „Інші надходження”, „Інші платежі” та інших статей, які об’єднують декілька видів грошових потоків;
- не грошові операції інвестиційної та фінансової діяльності;
- наявність значного сальдо грошових потоків, які є в наявності у підприємства і які недоступні для використання групою, до якої належить підприємство.

У випадку придбання або продажу майнових комплексів протягом звітного періоду наводиться (розкривається) інформація про загальну вартість придбання або реалізації майнового комплексу; частину загальної вартості, яка була сплачена або отримана у формі грошових коштів; суму грошових коштів у складі активів (крім грошових коштів) і зобов’язань придбаного або реалізованого майнового комплексу в розрізі окремих статей.

2.4. Методика складання звіту про власний капітал та його характеристика

Власний капітал є основою господарської діяльності будь-якого підприємства. Торгівельні підприємства створюються і працюють з метою отримання прибутку, тому реалізувати цю мету можливо лише шляхом збереження і збільшення власного капіталу.

Власний капітал – це частина активів підприємства, що залишається після вирахування його забов'язань.

Власний капітал підприємства поділяється на інвестований (вкладений або сплачений капітал) і нерозподілений прибуток.

Інвестований капітал – це сума простих та привілейованих акцій за їх номінальною вартістю, що складають статутний капітал, а також додатково вкладений капітал. Статутний капітал підлягає реєстрації, він забезпечує регулювання відносин власності і управління підприємством. Розмір статутного капіталу не може бути меншим за встановлену законодавством суму. Додатковий капітал реєстрації не підлягає. Нерозподілений прибуток – це частина чистого прибутку, що не була розподілена між власниками.

Зміст та форма звіту про власний капітал, а також загальні вимоги до розкриття інформації щодо змін у власному капіталі підприємства визначаються НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності".

Метою складання звіту про власний капітал є розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

У складі власного капіталу у звіті виділені такі види капіталу:

статутний капітал (рахунок 40);

пайовий капітал (рахунок 41);

додатковий вкладений капітал (субрахунки 421, 422);

інший додатковий капітал (субрахунки 423, 424, 425);

резервний капітал (рахунок 43);

нерозподілений прибуток (рахунок 44);

неоплачений капітал (рахунок 46);

вилучений капітал (рахунок 45).

Звіт про власний капітал подається у складі річної фінансової звітності, складається на підставі даних бухгалтерського обліку. .

Для забезпечення порівняльного аналізу інформації підприємства повинні додавати до річного звіту Звіт про власний капітал за попередній рік.

Форма звіту передбачає відображення в неї не лише структури власного капіталу, але і постатейну деталізацію факторів, що вплинули на його величину протягом звітного періоду.

Зміст статей Звіту про власний капітал наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Зміст статей звіту про власний капітал

Стаття	Зміст
1	2
Залишок на початок року Залишок на кінець року	Суми власного капіталу, наведені в балансі підприємства відповідно на початок і кінець звітного періоду
Зміна облікової політики Виправлення суттєвих помилок Інші зміни	Суми коригувань, передбачених Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах". Як правило, показана у звітності сума прибутку за звітний період та сума нерозподіленого прибутку не змінюється, за винятком деяких ситуацій, коли, наприклад: 1) виявлені суттєві помилки, що призвели до необхідності змінити показники попередніх років, у зв'язку з тим, що наведені раніше дані не можуть вважатися достовірними; 2) відбулась зміна облікової політики. Суму коригування суттєвої помилки, що належить до попередніх періодів, чи таких, що виникли через зміни облікової політики, слід відображати у звіті за статтею "Нерозподілений прибуток ("Непокритий збиток").
Скоригований залишок	Залишок власного капіталу на початок звітного періоду після внесення відповідних коригувань
Переоцінка активів	Наводяться дані, які відображають збільшення або зменшення власного капіталу в результаті переоцінки основних засобів та інших активів у порядку, передбаченому відповідними Положеннями (стандартами).

Закінчення табл. 2.8

1	2
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	Сума чистого прибутку (збитку) зі звіту про фінансові результати
Розподіл прибутку	Відображають суму нарахованих дивідендів, дані про інший розподіл прибутку між учасниками (власниками) підприємства або спрямування прибутку до статутного капіталу, резервного капіталу тощо.
Внески учасників	Наводяться дані про збільшення статутного капіталу підприємства та зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення або зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу підприємства.
Вилучення капіталу	Наводяться дані про зменшення власного капіталу підприємства внаслідок виходу учасника, викупу чи анулювання викуплених акцій акціонерним товариством, зменшення номінальної вартості акцій або з інших причин.
Інші зміни в капіталі	Дані про всі інші зміни у власному капіталі підприємства, що не були включені до вищезазначених статей, зокрема, списання невідшкодованих збитків, безкоштовно отримані активи та інші зміни.
Разом зміни в капіталі	Підсумок змін у складі власного капіталу за звітний період, що визначається як сума скоригованого залишку власного капіталу на початок року та всіх змін протягом звітного року внаслідок переоцінки активів, використання чистого прибутку, вилучення капіталу та інших змін.

Звіт про власний капітал має зв’язок з даними інших форм фінансової звітності. Так, залишки власного капіталу підприємства на початок року відповідають даним першого розділу пасиву балансу за попередній звітний період.

Відповідно до П(С)БО 6 „Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх періодах і відображення впливу змін облікової політики на події та операції минулих періодів здійснюються шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року. Коригування помилок минулих періодів здійснюється в тому періоді, коли така помилка була виявлена. Як правило, показана у звітності сума нерозподіленого прибутку не змінюється, за винятком деяких ситуацій, якщо, наприклад, виявлені суттєві помилки, що призвели до необхідності перерахунку показників попередніх років.

Відповідно до НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності" усі підприємства розкривають у примітках до фінансової звітності призначення та умови використання кожного елементу власного капіталу (крім статутного капіталу).

Акціонерні товариства наводять у примітках до фінансової звітності наступну інформацію щодо власного капіталу:

1. Загальну кількість та номінальну вартість акцій, на які передбачається здійснити передплату.

2. Загальну кількість та номінальну вартість акцій, на які здійснена передплата, у порівнянні із передбаченими величинами.

3. Загальну суму коштів, одержаних у ході передплати на акції, у такому розрізі:

всі грошові кошти, внесені як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;

вартісна оцінка майна, внесеного як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;

загальна сума іноземної валюти, внесеної як плата за акції, із зазначенням кількості акцій та курсу, за яким валюту зараховано в обліку.

4. Акції у складі статутного капіталу за окремими типами і категоріями:

кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу;

номінальна вартість акції;

зміни протягом звітного періоду у кількості акцій, що перебувають в обігу;

права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, в тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу;

акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам;

перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють;

кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному фонді перевищують 5%;

акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами, із зазначенням їх термінів і сум.

5. Накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями.

6. Суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені.

Всі інші підприємства наводять у примітках до фінансової звітності наступну інформацію щодо власного капіталу:

1. Розподіл часток статутного капіталу між власниками;
2. Права, привілеї або обмеження щодо цих часток;
3. Зміни у складі часток власників у статутному капіталі.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Звітність – це система показників, які характеризують результати та умови діяльності підприємства.

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансова звітність слугує джерелом інформації, призначеної для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень, використовується для планування та прогнозування діяльності підприємства, забезпечує інформаційні потреби користувачів.

Складання звітності в підприємствах завершує повний цикл бухгалтерської обробки даних, які накопичуються в облікових реєстрах.

Об’єктом дослідження для написання випускної кваліфікаційної роботи було обрано підприємство ТОВ «Промінтерсервіс», основним видом діяльності якого перевезення пасажирів авіатранспортом; надання послуг виробничого характеру та ін.

Після проведення аналізу основних показників діяльності ТОВ «Промінтерсервіс» в 2013-2017 роках можна зробити наступні висновки. Ресурсний потенціал підприємства майже не змінився. Так, основні засоби в 2017 році порівняно з 2016 роком зросли на 224,5 тис. грн. (185,69%).

Зменшується обсяг чистого прибутку у 2017р, порівняно з попереднім роком на 7,39% Таким чином, темп збільшення витрат випереджає темп збільшення доходів від реалізації, що є негативним для діяльності підприємства.

На сьогоднішньому етапі в Україні законодавча, методологічна, правова база, ще формується і це відображається на недосконалості та протиріччі деяких прийнятих документів. Більшість законодавчих актів під час своєї дії обростають великою кількістю доповнень і змін, які інколи заперечують

основному документу. Великий потік інформації, що швидко змінюється, заважає професійній роботі, зокрема, в організації обліку аудиту та аналізу. В окремі положення бухгалтерського обліку, нещодавно прийняті, вже вносяться зміни та доповнення.

Аналіз спеціальної літератури з питань обліку, аналізу та аудиту фінансової звітності підприємств свідчить про те, що методика обліку, аналізу та аудиту у світовій практиці в основному склалася. Відмінності існують лише у послідовності застосовуваних методів і прийомів, у переважанні тих чи інших напрямів. Питання виробничих запасів досить часто є об'єктом наукового дослідження економістів, науковців і знаходить своє відображення в їх друкованих роботах, кожна з яких має свої позитивні та негативні сторони, проте існує ще досить багато неврегульованих питань, особливо в сучасних умовах переходу до нової облікової методики.

Проведені дослідження з теорії обліку, аналізу і аудиту фінансової звітності підприємств, свідчать про достатньо повне, грунтовне висвітлення принципово важливих питань, пов'язаних з науковим обгрунтування комплексної методики обліку, аналізу і аудиту. Але постійна зміна законодавства, що кардинально міняє методику обліку, аналізу і аудиту фінансової звітності, робить вже видану спеціалізовану літературу застарілою. Таким чином виникає необхідність розробки методики, що дозволить удосконалити облік, аналіз і аудит фінансової звітності підприємств.

В результаті проведеного дослідження, можна зробити висновок, що використання підприємством ТОВ «Промінтерсервіс», затрати на здійснення обліку, аналізу та контролю господарських операцій. Програмний продукт 1С:Підприємство 8.1 відповідає всім критеріям та вимогам ведення бухгалтерського обліку на підприємстві щодо забезпечення ефективного управління, а вказані особливості застосування сучасної техніки є безспірно суттєвим вдосконаленням облікового процесу.

На основі проведеного аналізу фінансових ресурсів підприємства можна зазначити деякі ознаки “доброго” балансу щодо підвищення (зростання) ефективності:

- у балансі відсутні “хворі” статті такі як прострочена заборгованість банкам, бюджету;
- підприємство забезпечене власним оборотним капіталом;
- спостерігається зростання власного капіталу;
- немає різких змін в окремих статтях балансу.

Негативною ознакою є незбалансованість дебіторської та кредиторської заборгованості. Значною мірою це пов’язане з тим, що на підприємстві практикується надання працівникам в кредит товарів власного виробництва та товарів придбаних.

На основі проведених аналітичних розрахунків показників платоспроможності можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт загального покриття знаходиться в межах від 0,246 станом в 2015році до 0,370 в 2017 році, тобто спостерігається тенденція до підвищення значень даного коефіцієнту, що говорить про збільшення здатності підприємства погасити свої поточні зобов’язання за рахунок всіх поточних активів.

- коефіцієнт проміжного покриття теж схильний до зростання з плином часу;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності майже на кожну дату цей показник значно менше норми (0,25-0,50), а на кінець 2017 року підприємство ТОВ «Промінтерсервіс» взагалі не мало найбільш ліквідних активів для погашення поточних зобов’язань.

В цілому платоспроможність підприємства є незадовільною, хоча по деяким показникам платоспроможності підприємства ТОВ «Промінтерсервіс» з плином часу спостерігається тенденція до зростання.

Мета перевірки фінансової звітності - незалежна експертиза для встановлення реальності та достовірності її, своєчасності та єдності методичних

звітних показників. Контроль фінансової звітності сприяє виявленню недоліків, попередженню банкрутства, визначенню перспектив розвитку підприємства ТОВ «Промінтерсервіс» в умовах сучасних економічних реалій.